49-դ ՏԱՐԻ Թիւ 1275 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 22 ՕԳՈՍՏՈՍ/4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1905 4 ՊԷՅԼԻՊ 1323 — 22 ԱՂՕՍԹՕՍ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՁԵՐ ԵՒ ՑՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅԱԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՆԵՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
33, Գալաթ Ակի Ճանապարհ, 33
Խմբագրական ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԳԻՐ ԱԴԱՊԻՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیه یومیه سیاسی غزه‌سی
صاحب امتیازی : اوهانس فرید
ادره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Գալոյ համար	80 ղր.	50 ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մանաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ„ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Ակնցիի Մը Հայեցեցքները Կորիւն Վարդապետի

ԱՄԲԱՐԻՇՏ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

Պատ. Թերթիդ 1259 և 1260 թիւերուն մէջ (Օգոստ. 3—4) պարունակեալ Սրբ. Տ. Սահակ քահանայի ինչպէս և Բերայի ձեր Արժանայարգ անձնաւորութեան Կորիւն վարդապետի «Արեւելեան Մամլոյ» 31 թիւին մէջ (ի 27 յուլ. 1905) հրատարակած առաջարկին պարունակած հաւատական ամբարհաս նկատմանց առթիւ գրած դիտողութիւնին և ես ընթերցայ. բերկրանք ու վիշտ միանգամայն զգացի և ի յայտնութիւն զգացմանս ներկայս ձեզ կը յղեմ ի հրատարակութիւն Պատ. Թերթիդ մէջ, յուսալից թէ՝ գէթ ներկայիս հրատարակման շնորհը չէք զլանար։

Ըստ Եկեղեցական պատմութեան գիտենք թէ՝ քանի՞ քանի՞ Կորիւն վարդապետներ (կղերական թէ ո՛չ-կղերական)՝ իբրեւ ծովու կոհակներ՝ բարձրացած են հաւատոյ ժայռին դէմ և զարնուած ու փշրուած են։ Այո՛, այս ընթացք աշխարհի ստեղծումէն ի վեր կարծես սովորական դարձած է ու պիտի լինի. զի ցորչափ կայ խկութիւն մը՝ տեսնուածն այն է որ՝ անոր դէմ կեղծն ալ կը յառնէ։ Այլ խկութիւնն միշտ խկութի՛ն՝ և կեղծն ալ միշտ իբր կեղծ ճանչցուած է ու կը ճանչցուի։

Կորիւն վրդ.ի գործունէութիւնն ալ տեսակ մը ստուգիւն կամ կեղծիք է անհմտութենէ ծնեալ, ու յայտ եթէ մի վլուելի ու ամօթալի ապերոսիութիւն կայ, սա է թէ՝ Քրիստ. Ս. Եկեղեցւոյ Նաթանի սուրբ հայ՝ վանս սուրբ հաւատոյ՝ ունեցած Ս. Նախանձաւորութիւնն զարդիս անգրայացած կամ մեռած կ'երեւի լինել մեր եկեղեցւոյ վերին հակողութեան կոչուած դէմքերու մէջ. զի չէ՞ որ նոյն իսկ մեր Ս. Լուսաւորիչ հայրապետն և ի վերջոյ Նորա յաջորդաց օրերով թէև հաւատոյ հանդէպ երեւցաւ բարձրացեալ կոհակներ, սակայն այն տաեղի սուրբ հոգ., չարժեալ ի նախանձաւորութենէ ի մի հաւաքեցան ի Նիկիա, ի Կ. Պոլիս և յԵփեսոս ու հարկ եղած հաւատոյ պանդանութիւնն ըրին ընդհանրական ժողովներով. իսկ այժմ՝ մեր այնքան ըղորդին անփոյթ կը մնան նոյն իսկ Եկեղեցւոյն զաւակաց կողմանէ ապիտաբար ամբարձեալ կոհակաց դէմ։

Այսու հանդերձ ըստ մեզ ճշմարտութիւնն այս է թէ՝ Արմաշեան վարդապետներն ոմանք, որք արդէն ծանօթ են իրենց արարքներով, այսինքն՝ քանի որ նորօրինակ հաւատական կարծիքներին փոխանակ եկեղեցւոյ հոգեւոր իշխանութեան ներկայիով լուծումը անկէ ապաելու, ուղղակի Մամլոյ միջոցաւ ժողովրդեան զեկուցին, մեզանչեցին եկեղեցւոյ պատշաճից կանոնաց հանդէպ պէտք էր որ՝ հոգեւոր իշխանութիւնը զայնս յուղղութիւն հրաւիրէր և անհնազանդ պաշտօնազրկութեամբ պատժէր. բայց թէ ի՞նչ ոչ միայն անփոյթ մնաց անոնք և այսր, այլ և ըստ այմ թերացողաց կուրծքերն լանջախաչիւ զարդարուելուն բարեխօսեց. ու իր տեղ Տ. Սահակ քահանայն է որ ի նախանձաւորութենէ մղեալ Կորիւն վարդապետի զրաքանութեանց պատասխանեց, և այնու գայթակղողաց մտքերն փարատեց։

Ասոր պատասխանւոյն մէջ կը տակրանամ ցաւ ի սիրտ։ Ուսեալ կղերականս նոյնս դաւանաբանական կարծիքներ ինչ և ալ լինին, լաւ է որ իրենց պահեն ու միայն արձագանգը լինին Տէրունական Լեռան քարոզին (Մատթ. Ե. Զ. Է.) որ անծայրածիր ովկիան մըն է ճշմարիտ բարեկրթութեան հրահանգաց, ինչ որ արդէն իրենց ձեռնադրական ուխտն է։

Տէրունական այս հրահանգութեան դէմ գնալով — հետեւելով — կը լինի մարդն բարի զաւակ, բարի հայր, ճշմարիտ մարդասէր, ընկերասէր, ընտանեսէր, ուսումնասէր, եկեղեցասէր և բարի ու օգտակար հպատակ Պետութեան և Եկեղեցւոյ, այլովքն հանդերձ։

Իրաւ է թէ Հայ Եկեղեցւոյ զաւակը աւանդութեամբ արդէն հաւատացած է թէ՝ Ս. Աւետարանին Աստուածային ներշնչութեան և թէ՝ Եկեղեցւոյ Եօթն սրբազան Խորհուրդները Տէրունի և Առաքելական պատուէր լինելուն և պէտք չունի բնաւ հետամտելու թէ՝ ի՞նչ են այսինչին կամ այնինչին կարծիքը զնոցանէ. բայց մեծապէս պէտք ունի վերոյիշեալ Ս. հրահանգութեան, որպէս զի թերեւս աժմեան զգալի դարձած յոռի նիւթապաշտութենէն ձեռնթափ լինելով դէպ ի ընթանայ քրիստոնէական եղբայրսիրութեան։

Այո՛, հայ կղերը պարտի իր ուշադրութեան առարկայ ընել այս հարցը, ո՛չ միայն բանիւ այլ և անձին օրինակաւ քրիստոնէական օրինաց հրահանգութեան պարտաւորութեան կատարման. որով միայն պիտի կրնայ պարտականաւոր հանդիսանալ և պատուիրել իրեւ բարի և օգտակար եկեղեցական։

Մի՞ն, մեր այժմեան կղերը ստուար մեծամասնութեամբ շատ հեռի է այս սուրբ ուղղութենէն, քանզի զինքն տուած է շահագիտութեան և սկեպտիկութեան հովերուն։ Առաջինը՝ առ հասարակ տարածուած յորմէ հետէ հրաժեշտ տուած է կենցաղոյս Հայ Մելիքէլը — Խաչատուր Ա. քհն. Գարբիէլեան—, և երկրորդն՝ ուսեալ հոչակուած դասակարգութեան մէջ վրան բաց կերպով, յորոց ամէնէն խիստն հանդիսացաւ այժմ Կորիւն վրդ. Եսայեան Պատ. Փոխանորդն Ակնայ, այս անգամ եկեղեցւոյ բարեկարգչի հովը առնելով!!! (Թ. 31 Արեւել. Մամուլ)։

Զեր Բերացի Այժմանայարգ ազգայինն, Տէր Տէօրէն, անչուշտ լաւատեսութեամբ զարմանք կը յայտնէ Լոյսի խմբագրութեան առ այն գրութիւն զաքրիական լռութիւն պահելուն. ի՞նչ, միթէ նոր պիտի համոզուի թէ՝ նա իր համակարծիքութիւնն ի հարկէ լռութիւն պահելով միայն պիտի կրնար յայտնել...։

Արմաշեան Նորուս վարդապետաց մէջ իմ տեսածս յոռութիւն յայտ կը յանգի թէ՝ «նոքա կրօնային ամենէն նուիրական կամ հաւաքական խնդիրն անգամ կ'ուզեն քննութեամբ պարզել»(¹) ի՞նչ որ անկարելի է. զի եթէ կարելի լինի օրինակի համար քննել Ահնասորը Սրբորդութեան վարդապետութիւնը, Յիսուսի Մնունդը և այլն, հաւատք բառը և հետեւաբար Նիկիոյ հաւատքն ալ չնշելու է, իբրեւ աւելորդ բան։

Սակայն ես ալ այս բանին կը զարմանամ որ՝ Արմաշեանց իրենց նախկին և արդի (վերջին) ուսուցչաց գրական և քարոզական ուղղութեանց մէջ չը տեսնուիր անոր ի՞նչ ստորին խմորէ թրծուած։ Ըլլալուն։

Լավաւէտ ձեռքի ու դէմքի ճարտար շարժուձեւերով թուվեց ունկընդիրները, որոնք երգիծական ծիծաղներով սկսան միահամուռ դիտել դէմքը Վաչխառուին, ու նոյն իսկ ծաղրել զայն։ Պօլսոյ տեռնելով որ եթէ քիչ մըն ալ հոն մնայ, Լավաւէտ կրնայ ամբողջ ներկաները գրգռել ու իրեն աղտոտ տիրոց մը կերցնել, վախէն խայտառաւ ու սկսաւ ինքնիրենը մոլտալ։

—Դուն չարունակէ՝ զիս անարգել Լավաւէտ, կը մեղմասէր, բաւական է որ քուկին հետքդ գտայ, այս նախանշաններդ փոխարինելու եղանակը շատ լաւ գիտեմ։ Դուն հիմա գիտցածդ ըրէ՝, օր պիտի գայ որ ղղջաս ու դիմում ընես ինձ։

Այս մինչդէպին ետք Լավաւէտ մէկ քանի զուարթ պարբերութիւններ ալ տուաւ անոնց որոնցմէ խորապէս ազդուեցան ներկաները ու այսչափ սիրուն երիտասարդի մը պահանջած չնչին մէկ քանի տասնոցները չվճարել մարդկութեան հակառակ նկատելով սկսան տարանոցներ տեղացնել Լավաւէտի դէմէն փռած թաշկինակին վրայ։ Երիտասարդը այս ընդհանուր համակրանքէն քաջալերուած,

մոգուիք անոր ինչ ստորին խմորէ թրծուած։ Ըլլալուն։

Լավաւէտ ձեռքի ու դէմքի ճարտար շարժուձեւերով թուվեց ունկընդիրները, որոնք երգիծական ծիծաղներով սկսան միահամուռ դիտել դէմքը Վաչխառուին, ու նոյն իսկ ծաղրել զայն։ Պօլսոյ տեռնելով որ եթէ քիչ մըն ալ հոն մնայ, Լավաւէտ կրնայ ամբողջ ներկաները գրգռել ու իրեն աղտոտ տիրոց մը կերցնել, վախէն խայտառաւ ու սկսաւ ինքնիրենը մոլտալ։

—Դուն չարունակէ՝ զիս անարգել Լավաւէտ, կը մեղմասէր, բաւական է որ քուկին հետքդ գտայ, այս նախանշաններդ փոխարինելու եղանակը շատ լաւ գիտեմ։ Դուն հիմա գիտցածդ ըրէ՝, օր պիտի գայ որ ղղջաս ու դիմում ընես ինձ։

Այս մինչդէպին ետք Լավաւէտ մէկ քանի զուարթ պարբերութիւններ ալ տուաւ անոնց որոնցմէ խորապէս ազդուեցան ներկաները ու այսչափ սիրուն երիտասարդի մը պահանջած չնչին մէկ քանի տասնոցները չվճարել մարդկութեան հակառակ նկատելով սկսան տարանոցներ տեղացնել Լավաւէտի դէմէն փռած թաշկինակին վրայ։ Երիտասարդը այս ընդհանուր համակրանքէն քաջալերուած,

թիւ լինել գիտեմք և հաւատացած եմք, և եկեղեցականը հրեշտակային պաշտաման կոչուած, հետեւաբար երբ եկեղեցիին չահաստանի ձեւ կը տրուի և եկեղեցականը միայն պաշտամանց կատարման մէջ կայացած կը կարծէ իր կոչումը, բնական է թէ՝ ժողովուրդը պիտի պղտի իր եկեղեցիէն երբ միշտանդ պիտի տեսնէ արծաթասէր եկեղեցականը։ Զի ժողովուրդը եկեղեցականին՝ մանաւանդ ի մայրաքաղաքիս Ս. Դրոցն առ եկեղեցականս տուած «որ ի սեղանւոյն սպասաւորէ, ի սեղանոյ անտի կերիցէ» իրաւունքին չարաչար գործածելը կը տեսնէ, որ խնդրին սիմոնականութեան բո՛ւյր տուած է։ Քահանայ կղերը, որ ունի իր ծիսական դպրաւոր ընդունուած և վճարուող իրաւունքը իբրեւ սեղանւոյ սպասաւորութեան վարձք, ա՛լ ինչ իրաւամբ եկեղեցւոյ մէջ պնակաչրջութեամբ գլուխ ուռեցունէ աղօթելու միջոց չը տալու չափ. ի՞նչ իրաւամբ եկեղեցւոյ սեփական իրաւոց կարգին (Ս. Մասանց ներկայացման կարգին) կցէ նաեւ իր պնակը ալն. ալն։ Ու այս ընթացքին սիմոնականութիւն չըսենք հապա ի՞նչ ըսենք, և ժողովուրդն ինչո՞ւ եկեղեցէն չուռնանի։

Գալով Բերացի արժանայարգ ազգայնոյն յայտնած ոգեղտութեան նըկատմամբ Կորիւն վրդ.ի Ակնայ պէս բարեպաշտութեան հռչակ հանած ժողովրդեան մը Առաջնորդութեանը ղրկուելուն՝ բոլորովին համակարծիք եմ իբրեւ Ակնցի և իբր 45 ամեան Ակնայ առաջնորդական աթոռին վիճակին (ընթացք) ծանօթ. սա տարբերութեամբ որ՝ Ակն իր բարեպաշտական զգացումէն ալ մերկացած չէ բնաւ, այնպէս որ՝ եթէ ակնցին իր նախկին բարեպաշտական զգացմանը մէջ է, պարտի Կորիւն վրդ. ըսուածը իր վերադարձի ճանապարհի ծախքը այժմէն պատրաստ ունենայ, քանզի հոնտեղի Առաջնորդական աթոռը ցարդ բաղմած են սրբարոյն և առաքինափայլ դէմքեր հաւատական զգացմամբ, յորս հրաշագործներ իսկ գտնուած են, որոնցմէ կը յիշուի «Տաղ-Եիրիւէն» Միքայէլ վրդ.։ և քաղաքին Ջրոյ ցամքած ակը գոհանական աղօթիւք յորդառատ հոսեցուցած Յովհաննէս Աստուածաբան մականուանեալ եպիսկոպոս Զմիւռնացին, և ի վերայ հիւանդաց անհնարից ձեռս դնող և բժշկող Յակոբ եպիսկոպոս Տիգրանակերտցին՝ զոր տղայութեանս մէջ տեսած եմ և ականատեսներէն լսած զնմանէ, որ երբեմն (իբր 35—40 տարի առաջ) Պոլսոյ Պատրիարքաւ ալ ընտրուած է եղեր և հրաժեշտ տուած։ Ակնայ Առաջնորդք ամէնքն ալ առանց բացառութեան նախանձախնդիր եղած են եկեղեցւոյ Ս. հաւատոյն, յորս գտնուած են ուսեալ և ոչ ուսեալներ, ո՛չ մին սակայն եկեղեցւոյ նախնական կանոնաց դէմ քընդատած եղած է։

Ըսել կ'ուզեմ թէ՝ Ակնցին եթէ տասը տարի առաջ տակաւին գիտցած բարեպաշտ զգացմանը մէջ է, Կորիւն վրդ.ին չի կրնար երբէք համակրիլ և Կորիւն վրդ. աղէկ կ'ընէ եթէ ինքնին հրաժարի պաշտօնէն, թէ որ պիտի չը կրնայ իր եկեղեցական ձախող բարեկազրութեան հովերը ձգելով, լիսել իր ուխտն ու դաւանութիւնը՝ որ ի ձեռնադրութեան անդ իւրում եւ հեռեալ այնմ։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»ի
ԱԿՆԵՑԻ ԹՂԹԱԿԻՑ

ԱՇԵՆԱՐՀԱԳԻՏԱԿԱՆ.

ՄԱՐՕՔ

Ափրիկէի Արեւմտեան Հիւսիսին ծայրը ընդարձակ երկիր մըն Մարօք։ Սահման ունի Հիւսիսէն՝ Միջերկրական Մովը, Ճիպրալթարն ու Սպանիան, Արեւելքէն Այժէրեայ ընդարձակ երկիրը, Հարաւէն Սահարա մեծ անապատը, իսկ Արեւմուտքէն Ատլանտեան Ովկիանոսը։

Մարօք՝ երկու կողմէ ցամաքի կըցուած և երկու կողմէ ալ ծովով շրջապատուած։ Դիրքը վաճառականութեան խիստ նպաստաւոր է, ունի բաւական քանակ նաւահանգիստներ։

Մեծ Աթլաս լերանց շղթան Մարօքէն անցնելով կ'երթայ վերջ կը գտնէ Ատլանտեան Ովկիանոս. գլխաւոր շղթաներ են. 1. Իտարան Տերէն կամ Ստարին Աթլաս որ ունի ճէպէլ Թէլիլի՝ 3650 մէթր բարձր և ճէպէլ Այաշի 4500 մէթր բարձր։ 2. Ռիֆ լերինը որ Մարօքի հիւս. կողմը կ'երկարին զուգահեռական ուղղութեամբ եւ գլխաւոր գագաթ ունի ճէպէլ Աննա 2200 մէթր բարձր։ Սթլասի այս բազմաթիւ լեռներէն կը բղխին շատ մը գետեր ու գետակներ որոնք հողային արտադրութեան մեծ օգուտներ կ'ընձեռեն ջրելով ընդարձակ հողեր։

Սլայպէս Տրահա, Թէնսիֆ, և Սէպոգետերը կը թափին Ատլանտեան Ովկիանոս, իսկ Մուլուհա միայն կը թափի Միջերկրական Մով Թիէֆորքա Անապատին մօտ, բղխելով Մեծ Աթլաս լեռներէն։ Ամառը այս գետերէն մեծ մասը կը ցամքի և ձմեռը զգալապէս կը բարձրանայ։

Մարօքի ծովեզերքին երկայնութիւնը 1240 քլմ. է որուն 390 քլմ.ը Միջերկրականի և մնացեալ 850 քլմ.ն ալ Ատլանտեանի վրայ կը տարածուի։ Ունի քանի մը հրուանդաններ որոնց գլխաւորներն են 1. Սպարթել Ճիպրալթարի դիմաց, 2. Բանթին, 3. Կիր եւ 4. Նուն որ Անտլանտեանի վրայ են, իսկ Միջերկրականի վրայ կան Թրէս Թորքա հրուանդանը որ Այժէրեայ սահմանէն 100 քլմ. հեռու է։ Այս հրուանդանին դիմաց կան Զաֆարին փոքր կղզիները որ Սպանիոյ կը վերաբերին։ Մարօքի կայսրութեան տարածութիւնը դեռ լաւ մը ճշդուած չէ, այնպէս որ աշխարհագրագէտներէն ոմանք 812,000 քլմ. քառ. և ոմանք ալ 815,000է կը բարձրացնեն. բայց բուն տարածութիւնը ըստ վերջին հաշուոց 500,000 քլմ. քառ. կ'ենթադրուի։ Իսկ քնակչաց թիւը 10—12 միլիոն հոգի, որ կը բաղկանայ բուն Մարօքցի, Արաբ Հրեայ, Մաւրիտանացի տարրերէն։ Կան նաեւ բաւական Թուով Եւրոպացիներ վաճառական, սեղանաւոր և պաշտօնեայ որոնք միայն ծովեզերեայ և ներքին մեծ քաղաքներու մէջ կը բնակին։

×

Մարօքի կայսրութիւնը ինչպէս տեսանք չրջապատուած է բազմաթիւ լերանց շղթաներով, և այս պատճառաւ ձմեռը սաստիկ ցուրտ կ'ընէ։ Իսկ ամառները ծովեզերքը սաստիկ տաք, այնպէս որ ժամանակի դէպքեր կը պատահին յաճախ։ Ներքին մասանց մէջ զով է ամառը։

Հողը բնէ արգասաւոր է, և ժողովրդեան ալչաստութեան չնորհիւ այսօր երկրագործութիւնը բաւական զարգացած է։ Դեռերը երկրագործին երկրորդ նեցուկն են որոնք ժամանակին կուգան ուռոգել բարերար դաշտերը։

Մարօք կ'արտադրէ ընտիր բանջարեղէն իր այլազան տեսակներով, ձիթապտուղ, ծխախոտ, բամպակ, շաքարեղէն, կանեփ, վուշ, նուշ, որթատունկ, խէժ։ Կան պտղատու ծառեր։ Իսկ գետերուն մէջ կան համեղ ձուկեր։ Լեռատնի անասուններէն դատ ունի նաեւ բազմաթիւ վայրի կենդանիներ, ինչպէս առիւծ, վայր, գայլ, տեսակ մը սեւ օձ, և մանաւանդ մարախ մրջիւն որ հունձքերու առաջին մեծ թշնամին է։ Հանքի կողմանէ ալ բաւական հարուստ է Մարօք. ունի ոսկւոյ, պղինձի, արծաթի, կապարի, զինկի, անագի երկաթի հարուստ հանքեր։

Մարօքի կայսրութեան մայրաքաղաքն է Ֆէս որ 150,000 բնակչօք ընդարձակ տարածութեան մը վրայ շինուած է Մարօքի կեդրոնը գրեթէ, ունի մեծ չէնքեր, բարձրագոյն վարժարաններ, մզկիթներ են։ Հոս կը նստի Մարօքի Էմիրը։

Գլխաւոր քաղաքներն են Մարօք, երկրին անուանով, ունի 60,000 բնակիչ, Թանսիֆթի մէկ գետակին վրայ շինուած է և Ատլանտեան Ովկիանոսէն ալ 220 քլմ. հեռու է։ Մէքինէզ (30,000 բն.) Մարօքէն 60 քլմ. հեռու հիւս. արեւելք. բանակատեղի Մարօքեան զօրաց։ Ունի գեղեցիկ պարտէզներ և այգիներ։

Իսկ գլխաւոր նաւահանգիստներն են. Միջերկրականի վրայ՝ Թանճէր (30,000 բն.) Սպարթէլ հրուանդանին մօտ, Ճիպրալթարի դիմաց, վաճառական նաւահանգիստ մըն է, ունի ընդարձակ առեւտուր Եւրոպայի և Ամերիկայի հետ։ Հոս կը նստին Եւրոպայի տէրութեանց ներկայացուցիչները, նաեւ բնակչաց մեծագոյն մասը Եւրոպացի է։ Գերման ընկերութիւն մը էմիրէն արտօնութիւն ստացաւ այս նաւահանգիստը ընդարձակելու և զարգացնելու համար։ Թէթուան նոյնպէս Ճիպրալթարի դիմաց 22000 բնակչօք վաճառական նաւահանգիստ մըն է, ունի զինուց գործարաններ։

Լարաշ կամ էլ-Արէշ (8000) Մէհէտիա, Բապաթ (20,000) Սալէ, որ ունի նաւարան, Սաֆի (13,000)։ Մոկտոր և Սուէյրան 20,000 ընկ. Ատլանտեանի վրայ բաւական մեծ նաւահանգիստներ են։ Կան նաեւ Դուսապիանքա (9000) Մազական (6000) Ակատիր եւայլն։

Սպանիացիք Մարօքի ամէնէն մօտ դրացին ըլլալով, Մարօքեան վաճառականութիւնը մեծ մասամբ իրենց ձեռքն է, որով մեծ ազդեցութիւնն ունին հոն. իրենց սեպհականութիւններն են Թէնթա (7000 բն.), Բէնսն տը Վօլէ, Ալիսէմաս, և Մէլիլա նաւահանգիստները, ինչպէս նաեւ Զաֆարին փոքր կղզիները։

Մարօքի Ներքին գաւառներուն մէջ վաճառականութեան չդարգանալուն պատճառները բազմադիմի են, նախ ճամբաներու անկանոնութիւնը, երկաթուղիի չգոյութիւնը և այլն։

Այս վերջին քանի մը տարուան մէջ բաւական մղում արուեցաւ վաճառականութեան։ Այսպէս Թանճէր-Մարօքցիաս և Թէթուան հեռադրական գիծով միացան, և յոյս կայ ասկէց վերջ չընորհիւ նոր կազմուած եւրոպական չահագործական ընկերութեանց Մարօքեան կայսրութիւնը աւելի բարգաւաճի և զարգանայ։

ԼԵՒՈՆ Տ. ՃԷՐԲԱՀԵԱՆ

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 53

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԵ.

ՊՂԻՆՁԸ ՈՍԿԻԻ ԵՒ ԱՐԾԱԹԻ ՎԵՐԱԾԵԼՈՒ ԳԱՂՏՆԻՔԸ

Լավաւէտ այս վայրերէն ո՛վ ըլլալը հասկնալու համար երբ գլուխը վերցուց սահմանած մնաց, չարախօսող անձը Վաչխառու Պօլօռին էր, մինչդեռ Միս Օռէթ Լավաւէտէն առաջ տեսնելով Վաչխառուն, սոսկումի բռնադրեալ մը,

—Հայրիկ այն տղեղ դաժան մարդը հոս ալ եկած է, ըսաւ։

Պօլօռիի Սան Ֆրանչէսքօ ժամանումը չատ բնական բան մըն էր, Տօն նումը չատ բնական բան մըն էր, Տօն ժօղէ թէև մեծաքանակ գումար գողցած էր անկէ, բայց թղթապանակն ու չէքերը քսիմ էին, որոնց չնորհիւ մինչեւ Սան Ֆրանչէսքօ եկած և ուղղակի Ֆրանչէսքօ եկած բախտախնդիր մըն էր, բնաւ դոհ չէր մնացած այս կատակէն և վեց հարուածեանը Լավաւէտի ուղղելով,

—Շանը բաժնուինք տղաս, ըսաւ, ես անանկ խեղկատակութիւն կլլողներէն չեմ, իմ աչքերուս աղէկ նայէ, քեզի տասնոց մը տուի, ժողուած երեսուն դահեկանիդ կէսը իմ իրաւունքն է։

Մարդը ուղղակի Լավաւէտի սիրտը նչան առած էր, զոր երբ տեսաւ Միս Օռէթ, երկիւղի բռուն ճիչ մը արձակեց։ Սըր Մօլրթոն թէև ուզեց միջամտել ու համաձայնութիւն մը գոյացնել, սակայն Լավաւէտ ձեռքովը զայն արգիլելով, ինքն ալ վեցհարուածեանը քաշեց ու հակառակորդին ուղղեց։ Միւսը անմիջապէս կրակ ըրաւ որուն վեցհարուածեանին գնդակը Լավաւէտի ուսին վրայէն սահելով գնաց անցորդներուն մէկուն գլխարկը ծակեց։ Այս գլխարկը ծակած մարդը կատաղեալ Ամերիկացի մըն էր որ գլխարկը վար առնելով ձեռքովը չվնասուած անցած տեղը ու մէկ երկու հայհոյանք ուղղելով փողոցին մէջ հրապէն պարապող սրիկաներուն հասցէին, ճամբան չանունակեց որպէս թէ բնաւ բան մը պատահած չըլլար։

Այս միջոցիս Լավաւէտ ալ պարապ կեցած չունէր ասկայն, հակառակորդին հարուածէն անմիջապէս ետք ինք ալ հրաղէնը պարպեց անոր ձեռքէն վրայ որ ծանրապէս վիրաւորուեցաւ,

—Այս չափը կը բաւէ՞ թէ դեռ կ'ուզես, հարցուց։

Մարդը խուլ հռընդիւն մը արձակեց և Լավաւէտ ծաղրական խոնարհութիւն մը միայն ընելով՝ դէպի Սըր Մօռլրթոն ու Միս Օռէթ ուղղուեցաւ, որոնք քիչ մը անդին կեցած զայրոյթի ու սոսկումի մէջ կը տարուբերէին։ Լավաւէտ դեռ ընկերակիցներուն չհասած, յանկարծ անոր առջեւն ելաւ անծանօթ մը որուն կապոյտ վերարկուն ու ապարօշին վրայ դրած սաթի մը կտորը կ'ապացուցանէր թէ չենացի երկրորդ կարգի գիտնական մըն էր ան։ Այս չենացին Լավաւէտի չուրջ հաւաքուած մարդերուն մէջ էր որ երիտասարդին խորամանկութիւնը, ճարկունութիւնն ու արիարտութիւնը տեսնելով հիացած էր անոր վրայ և հիմա [illegible] պարոն, ըսաւ,

—Ի՞նչ, երկրորդ կռիւ մըն ալ պիտի պատասխանք, հարցուց Լավաւէտ Զինացիին։

(Շարունակելի)

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԵԾ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՔԱՂԱՔԱԾՔԸ

1904

Փետր. 5.— Բեթերսպուրգի ճարտնական դեսպանը կը ծանուցանէ թէ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուած են։

Փետր. 8.— Ճարտնական նաւախումբը՝ հրամատարութեամբ Ծովակալ Ուրիւի և ուղեկցութեամբ փոխադրանաւերու, Չէմուլբօ (Բօրէա) կը հասնի։ «Վարիակ» և «Բօրիէց» ռուս մարտանաւերը կ'ընկղմին երկրորդ օրը։

Ծովակալ Թոկօ կէս գիշերին կը յարձակի Բորթ Արթուրի վրայ։ «Մէզարէվիչ» և «Ռէթվիզան» զրահաւորները և «Բալլատա» յածանաւը թորփիլլահար կ'ըլլան։

Փետր. 9.— Նաւային գործողութիւնը կը վերսկսի։ «Բօլթավա» զրահաւորը, «Նովիք», «Աւքօլա» և «Տիանա» յածանաւերը կը վնասուին։

Փետր. 14.— Ճարտնական թորփիլլանաւածներ ձիւնարեր վոլթորիկի մը պատճառն Բորթ Արթուրի վրայ կը յարձակին։ Ռուսական «Պոյարին» յածանաւը թորփիլլահար կ'ըլլայ։

Փետր. 16.— Ծովակալ Ալեքսեվ (Կովկասցի) Բորթ Արթուրէն Խարպին կը մեկնի։

Փետր. 20.— Խաղախները Եալուէն կ'անցնին։

Փետր. 24.— Ճարտնցիք հին չոգենաւեր ընկղմելով կը փորձեն Բորթ Արթուրի ծակը գոցել։

Ապրիլ 13.— Ճարտնական յածանաւերը Բորթ Արթուրէն դուրս կը քաշեն ծովակալ Մաքարովը։ Ի դարձին ականի մը օրը կ'ելնէ «Բեթրոպաւլովսք», և Մաքարով և իր հիրը՝ Նըկարիչ Վէրէշչակին, կը խզդուին։ Մաքարովի մահը ամենէն դէշ դժբախտութիւնն էր զոր կրեց Բորթ Արթուրի ռուս պահակազօրքը ամբողջ պաշարման միջոցին։

Ապրիլ 26.— Վլատիվոսթոքի նաւախումբը կ'երևի Ճարտնի ծովուն մէջ, և փոխադրանաւ մը կ'ընկղմէ. 130 ճարտնցի զօրք, կը մնրժեն անձնատուր ըլլալ, և իրենց նաւուն հետ ծովուն տակը կ'երթան։

Մայիս 1.—Բուրօքի կռիւով կ'անցնի Եալուն, և կը յաղթէ Սասուլիցի, 28 թնդանօթ գրաւելով։ Ռուսաց կորուստը 4800, Ճարտնցիներունը 1,000։

Մայիս 2.— Ճարտնցիք կը փորձեն Բորթ Արթուրը գոցել տասը հրթիռ նաւերով, որոնք արագահարուած թընդանօթներով զինուած էին։

Մայիս 5.— Զօրավար Օքու Բորթ Արթուր թերակղզին ցամաքը կ'ելնէ։

Մայիս 12.— 32 միլիոն անգլ. ոսկիի 5% ռուսական արտաքին փոխառութիւնը հրապարակ կ'ելնէ Բարիզի մէջ։

Մայիս 13.— 10 միլիոն անգլ. ոսկիի 6% ճարտնական փոխառութիւնը հրապարակ կ'ելնէ։

Մայիս 15.— Ճարտնական «Հացուզէ» և «Եաշիմա» զրահաւորները ակռնի զարնուելով կ'ընկղմին Բորթ Արթուրի մօտ. «Եօշինօ» յածանաւը «Բազուկա»յի զարնուելով կ'ընկղմի։

Մայիս 27.— Բորթ Արթուրի թերակղզին եռաւը Ճարտնցիք կը ռմբակոծեն Նանչանը, և 4300 հոգի վրայ տալով 78 թնդանօթ կը գրաւեն։

Յունիս 15.— Ռուս զօրավար Սթաքէլվերկ, որ Բորթ Արթուրի պաշարումը վերցնելու համար զրկուած էր, Թէլիսու ետ կը քաշուի, վրայ տալով 7000 հոգի և 16 թնդանօթ։

Վլատիվոսթոքի նաւախումբը հրամատարութեամբ ծովակալ Սքրիտլովի, Բօրէայի նեղուցին մէջ միաս կը պատճառէ ճարտնական փոխադրանաւերուն։ Ծովակալ Բամիմուրա կը պրծի մշուշին շնորհիւ։

Յունիս 23.— Ռուսական նաւատորմիղը Բորթ Արթուրէն ելք մը կ'ընէ բայց ետ կը մղուի կորուստով։

Զօրավար Բուրօքաթքին անձամբ կը ստանձնէ ռուս բանակին հրամատարութիւնը։

Յունիս 28.— Ճարտնական 6րդ զօրաբաժինը Բէբր ծովածոցին ցամաքը կ'ելնէ։

Յուլիս 4.— «Բեթերսպուրգ» և «Մօլենսք» կամաւոր ռուս յածանաւերը առեւտրական դրօշ պարզած կ'անցնին չէզոք ջուրերէն։

Յուլիս 6.— Մարէշալ Օեռմա Թոքիոյէ կը մեկնի դէպի ռազմավայրը։

Յուլիս 13.— «Բեթերսպուրգ» յածանաւը Կարմիր ծովուն մէջ կը կեցնէ անգլիական «Մալաքքա» յչենաւը և Միջերկրական կը տանի։ 27ին «Մալաքքա» կ'արձակուի։

Յուլիս 24.— Վլատիվոսթոքի նաւախումբը Իծուի բացերը կ'ընկղմէ անգլիական «Նայթ Բօմէնտը» շոգենաւը։

Յուլիս 27.— «Մալաքքա» ազատ կ'արձակուի։

Յուլիս 28.— Բեթերսպուրգի մէջ կը մեռնի Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարար Բլէվէ։

Օգս. 7.— Ճարտնցիք Բորթ Արթուրի պաշարմանութեան ներքին գիծերը կը հատին։

Օգս. 8.—Բորթ Արթուրի վրայ ծովէն ու ցամաքէն յարձակումներուն արշաւիանքը կ'ըլլայ Թաքուչանի և Շաքուչանի գրաւումը։

Օգս. 10.— Բորթ Արթուրէն կ'ելնէ ռուս նաւատորմիղը։ Կը պարտուի չարաչար։ Ծովակալ Վիթօֆթ կը սպանուի։ «Սէզարէվիչ» և ուրիշ մէկ քանի ռուս մարտանաւեր կը փախչին Շանկայ, ևն.. Մեծ մասը Բորթ Արթուր ետ կը քշուի։

Օգս. 12.— Ռուս պահաժառանգին ծնունդը։

Ճարտնցիք Զիֆուի նաւահանգիստին մէջ կը գրաւեն «Ռէդիթիէնի» ռուս թորփիլլանաւը։

Օգս. 14.— Ծովակալ Քամիմուրա Յուշիմայի նեղուցին մէջ կը բռնէ Վլատիվոսթոքի նաւախումբը, կը յաղթէ անոր և «Ռուրիք»ը կ'ընկղմէ։

Օգս. 17.— Մեծն Բրիտանիա և Մէյսդէլ Նահանգները կը բողոքեն ուսեալաշխարհները իրենց պատերազմական վաճառք նկատելու ռուսական ոըոշումին դէմ։

Օգս. 19—24.— Բորթ Արթուրի վրայ զօրավար Նոկիի յարձակումը ետ կը մղուի։ Ճարտնցիք 14,000 հոգի վրայ կուտան։

Օգս. 23.— Զօրավար Բուրօքի յարձակում մը կը սկսի Լիաօեանկի վրայ։

Օգս. 25.— Լիաօեանկի դէմ յարձակումը կը սկսի։

Սեպտ. 2.— Բուրօքիի կողմնակի յարձակումը կը խափանուի Հայկենցայի արիւնռուչտ ճակատամարտին մէջ։

Սեպտ. 4.— Լիաօեանկ կը պարպուի։ Բուն ճակատամարտին մէջ ռուսական կորուստներն են 25000, Ճարտնականները 20000։

Սեպտ. 6.— Անգլիական «Ֆորթ» յածանաւը Զանզիպարի մօտ «Բեթերսպուրգի»և «Մօլենսք» յածանաւերուն կը հաղորդէ Զարին հրամանը՝ չէզոքներու նաւարկութեան դէմ արգելք յարուցանելէ ետ կենալ։

Սեպտ. 7.— Բուրօքաթքին Մուքտէն կը հասնի։

Սեպտ. 13.— Վլատիվոսթոքի Գրաւմանց Առեանը կը գրաւէ անգլիական «Բալքաս» չոգենաւին ալիւրը և բամբակը՝ արգիլուած վաճառք ըլլալու առարկութեամբ։

Սեպտ. 20.— Երկրորդ յարձակում Բորթ Արթուրի վրայ։ 203 Մէթր Բլուրը կ'առնուի, բայց դարձեալ կը կորսուի Ճարտնցիներուն ձեռքէն։

Հոկտ. 9—14.— Շահոյի ճակատամարտը։ Բուրօքաթքինի յարձակումը ետ կը մղուի 68000 կորուստներով, իսկ ճարտնցիք կ'ունենան միայն 15000 կորուստ։

Հոկտ. 15.— Պալթիկի նաւատորմիղը ճամբայ կ'ելնէ հրամատարութեամբ Բօտէսթվէնսքիի։

Հոկտ. 21.— Պալթիկի նաւատորմիղը կէս գիշերին կրակ կ'ընէ Տօգգըր Պանքի (Հըլ) ձկնորսանաւերուն վրայ։

Զօրավար Սթէսէլ կը հեռացուի։ — «Բորթ Արթուր իմ գերեզմանս պիտի ըլլայ։»

Հոկտ. 25.— Զարը իր խորին վիշտը կը յայտնէ Լուտուրա Թագաւորին։

Հոկտ. 30.— Երրորդ յարձակում Բորթ Արթուրի վրայ։ Բանի մը ճարտնական յաջողութիւններ 3000 հոգի սպանուելով և 10000 հոգի վիրաւորուելով։

Նոյ. 10.— Ծովակալ Սլեքսեվ Բեթերսպուրգի կը հասնի։

Նոյ. 14.— 12 միլիոն անգլ. ոսկիի ճարտնական 6% փոխառութիւնը հրապարակ կ'ելնէ։

Նոյ. 15.— Անգլիոյ Առեւտրական պաշտօնարանը քննութիւն կը բանայ Հըլի մէջ։

Նոյ. 16.— Զիֆուի առջեւ Բասթօրօվի ռուս թորփիլլահարը օղը կ'ելնէ իր իսկ հրամատարին ձեռքով։

Նոյ. 25.— Անգլիաւուս պայմանագրութիւնը (Հըլի միջադէպին առթիւ) կը ստորագրուի Բեթերսպուրգի մէջ։

Նոյ. 30.— Ճարտնցիք կը գրաւեն Բորթ Արթուրի 203 Մէթր Բլուրը։ Նոկիի երկրորդ որդին կը սպանուի։ Ճարտնցիք կը ռմբակոծեն ռուս նաւատորմիղը Նաւահանգստին մէջ։

Դեկտ. 3.— Բեթերսպուրգի Գրաւմանց Բարձրագոյն Առեանը կը յայտարարէ թէ ալիւրը արգիլուած վաճառք չէ, և քիչ յետոյ կը յայտարարէ նաև թէ բամբակն ալ պայմանով միայն արգիլուած վաճառք է։

Դեկտ. 22.— Քինիչ Ճանճաժողովը կը գումարուի Բարիզի մէջ և իր նիստերը կը յետաձգէ մինչեւ Յունուար 9։

Դեկտ. 28.— Բորթ Արթուրի Վիշապ բլուրը կը գրաւուի։

1905

Յունվ. 1.— Անձնատուութիւն Բորթ Արթուրի։ Անձնատուութեան պայմանագիրը կը ստորագրուի Սալրեհեաց Տաղաւարին մէջ։

Բօմպէտթվէնսքի Մատակարար կը հասնի։

Յնվ. 5.— Նոկի և Սթէսսէլ կը տեսակցին։ Նոկիի պաշտօնական տեղեկագիրը, անձնատուր պահակազօրքերուն թիւը 32207, և հիւանդներուն ու վիրաւորներուն թիւը 15000է աւելի կը հաշուէ։

Յնվ. 6.— Ռուս գերիները կարգաւորուս կը հանուին Բորթ Արթուրէն։

Յնվ. 9.— Հըլի միջադէպին քննիչ յանձնաժողովը Նիստերը կը վերսկսի Բարիզի մէջ։

Յնվ. 12.— Նոկիի կը տեղեկագրէ թէ Բորթ Արթուրի մէջ գրաւած է 546 թնդանօթ և 82670 ծուփ։

Յնվ. 22.— Ռուսիոյ ինտեռնատիոնալ կացութիւնը աննպաստ ցոյց կը տրուի Բեթերսպուրգի մէջ։

Յնվ. 25—29.— Հայքօնիթայի ճակատամարտը։ Ռուսք կը յաղթուին 10 հազար կորուստով։ Ճարտնցիներուն կորուստը 9000 է։

Յնվ. 29.— Կրիրընսկէրկ ճարտնական ձախ թեւին վրայ կը յարձակի Հայքօնիթայի մէջ, բայց Բուրօքաթքինէն օգնութիւն չհասնելով, ետ կը քաշուի։ Ռուսաց կորուստը 10000, Ճարտնցիներունը 7000։

Փետր. 19.— Մուքտէնի ճակատամարտը կը սկսի։

Փետր. 25.— Հըլի դէպքին քննիչ յանձնաժողովին վճիռը։

Մարտ 10.— Բուրօքաթքին Մուքտէնը կը պարպէ։ Ռուսաց կորուստն է 150,000. Ճարտնցիք վրայ կուտան 10 հազար, իսկ վիրաւոր 52000։ Ռուսք իրենց ետեւը կը թողուն 500 թնդանօթ։

Մարտ 16.— Ռուսք Թիլինկէն դուրս կը քշուին։ Բօժտէսթվէնսքի Մատակարարէն կը մեկնի։

Մարտ 17.— Լինէվիչ կը յաջողէ Բուրօքաթքինի։ — Պալթիկի նաւատորմիղ Սինկապուրէն կ'անցնի։

Մարտ 20.— Ռուսիա չյաջողելով Ֆրանսայի մէջ փոխառութիւն կնքել, 20 միլիոն անգլ. ոսկիի ներքին փոխառութիւն մը հրապարակ կը հանէ։

Բուրօքաթքին Ա. Զօրարանակին հրամատարութիւնը կը ստանձնէ Լինէվիչի հրամանին ներքեւ։

Ապրիլ 12—22.— Պալթիկեան նաւատորմիղը Բամրանք ծովածոցը կը հասնի։

Ապրիլ 20.— Բարիզի ճարտնական դեսպանը Մ. Տէլքասէի ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Ֆրանսական նաւահանգստի մը մէջ Պալթիկեան նաւատորմին ներկայութեան վրայ։ Մ. Տէլքասէ կը հրաժարի։

Ապրիլ 22.— Պալթիկեան նաւատորմիղը կը մեկնի Բամրանք ծովածոցէն։ Մ. Տէլքասէ հրաժարականը ետ կ'առնէ։ (Վերջը ի սպառ կը հրաժարի Մարոքի գործերուն առթիւ)։

Մայիս 14.— Բօժտէսթվէնսքի վերջապէս կը մեկնի Անամի ծովեզերքէն, Ֆրանսայի և Ճարտնի միջեւ չատ մը պարուութենէ վերջ։

Մայիս 27—29.— Ճարտնի Ծովուն ճակատամարտը (Յուշիմա)։ Ռուսական 10 զրահաւորներ և չորս օժանդակ յածանաւեր կ'ընկղմին, չորս մարտանաւ գերի կը տարուին։ Ճարտնցիք գերի կը բռնեն Բօժտէսթվէնսքի և Նէպօկաթով ծովակալները, և 8000 սպայ ու նաւազ։

ՕՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆՑ

1905

Յունիս 8.— Նախագահ Բուլվէլթ համիմատ ծանուցագիր կը ղրկէ Ռուսիոյ և Ճարտնի, խնդրելով որ հաշտութեան համար բանակցութիւններ բացուին։

9.— Ճարտն կ'ընդունի առաջարկութիւնը։ Ռուսիա կը հաւանի ոչ-պաշտօնապէս։

13.— Ռուսիա պաշտօնապէս կը հաւանի հաշտութեան բանակցութեանց։

19.— Ժողովին վայր կ'ընտրուի Ուաշինկթըն։

26.— Կ'որոշուի նիստերը սկսիլ Օգոս.ի առաջին տասը օրերուն։

28.— Թօքիոյի ընդդիմադիր կուսակցութիւնը կ'որոշէ որ հաշտութեան իրբեւ հիմ ծառայեն սուգանքի վճարումը, Ռուսական հողի մը գրաւումը, և Քորէական ու մանչուրիական խնդիրներուն կարգադրութիւնը։

Յուլիս 3.— Պաշտօնապէս կը ծանուցուի Ուաշինկթընի մէջ թէ Մ. Մուրավէվ և Պառոն Բօզէն Ռուսիոյ ներկայացուցիչը պիտի ըլլան, իսկ Պառոն Քոմուրա և Մ. Թաքահիրա՝ Ճարտնի։

6.— Միքատոյի բանախօսութիւնը Թօքիոյի մէջ Ճարտնցի լիազօրներուն։

9. Ճարտնցիք Սաղալին կղզին կ'արշաւեն։

13.— Հաշտութեան Ժողովին վայր կ'ընտրուի Բորթսմութ։

Մ. Վիթթէ Մ. Մուրավէվի տեղ լիազօր կ'անուանուի։

19.— Մ. Վիթթէ Բեթերսպուրգէն կը մեկնի։

21.— Մ. Վիթթէ Բարիզ կը հասնի։

26.— Մ. Սաթօ Նիւ-Եորքի մէջ կարեւոր յայտարարութիւններ կ'ընէ։

27.— Պառոն Քոմուրա կ'ընտրուի Մր. Բուլվէլթի կողմէ։

Օգստ. 4.— Մ. Վիթթէ կ'ընդունուի Մր. Բուլվէլթի կողմէ։

5.— Ռուս և ճարտնցի լիազօրները Օսթըր Պէյի մէջ կը տեսակցին «Մէյֆլաուըր»ի վրայ։

9.— Ժողովը կը բացուի։

10.— Ճարտն իր պայմանները կը ներկայացնէ։

12.— Ռուսիա իր պատասխանը դրաւոր կը յանձնէ։

18.— Անհամաձայնութիւն։ Ժողովը կը յետաձգուի մինչեւ Օգս. 22։

24.— Ռուսիա կը մերժէ սուգանքը։ Բանակցութիւններ կ'ըլլան Սաղալինը Ռուսիոյ ծախելու դրամով։ Նախագահ Բուլվէլթ դիմում կ'ընէ Զարին և Միքատոյին։

26.— Պառոն Քոմուրա մասնաւոր տեսակցութիւն մը կ'ունենայ Բուլվէլթի նախագահին հետ։ Զարը կը մերժէ ընդունիլ Ճարտնի առաջարկութիւնը։

28.— Պառոն Քոմուրա կը յայտարարէ թէ Թօքիոյէն հրահանգ ընդունած է սուգանքի պահանջումը ետ առնելու։

29.— ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿՆՔՈՒԱԾ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻԿՆԵՐՈՒՆ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐԸ

ԾԱՆՐ ԿՈՐՈՒՍՏ ԿԵԱՆՔԻ ԵՒ ՆԻՒԹԻ

Սքանցաւոր վերի վերոյ մէկ հաշիւը կը ներկայացնէ ռուս-ճարտնական պատերազմին կորուստներուն, յայտարարելով թէ ի սորես ներկայացուած թիւերը կրնան իրողութենէն չատ պակաս ըլլալ, բայց առ այժմ լուրջ նկատուած հաշիւը այս է։ Հետեւեալ ցուցակը կը ներկայացնէ զանազան ճակատամարտներու մէջ Ճարտնցիներուն և Ռուսերուն կրած կորուստները։—

	Ռուս	Ճարտնցի
Եալու	2393	1039
Նանչան	3370	4207
Թէլիսու	9279	1166
Թաշիչաօ	2000	1077
Լիաօեանկ	25000	17616
Շահօ	69221	15879
Հայքօնթայ	10000	3000
Մուքտէն	152500	52500
Բորթ Արթուր	20000	50000
Մարը կուիներ	21100	12338
Նաւազի կորուստ	6000	3670
	320,779	166,756

Ռուսերուն նաւազի կորուստները մանաւանդ չատ քիչ ներկայացուած են այս հաշուոյն մէջ։ Յուշիմայի նեղուցին մէջ նոյն իսկ ռուս նաւազներուն կորուստը 4000 ենթադրելով, (ինչպէս կ'ըսեն Բեթերսպուրգի մէջ) —թէեւ չատ աւելի է—, մնացեալ 2000ը, որոնք կորան 1904 Փետր. 9ի և Օգս. 10 և 11ի նաւակռիւներուն մէջ, չատ քիչ է, ինչպէս նաեւ «Բեթրոբաւլովսքի» և «Եէնիսէյ»ի հետ ընկղմողներուն թիւը։

Վերոյիշեալ թուանշաններուն վրայ պէտք է աւելցնել նաեւ 646 ճարտնցի գերի և 67701 ռուս գերի —անհամեմատութիւն մը՝ որ պերճախօս ապացոյցն է Ճարտնցիներուն կատարեալ յաջողութեան։ Այն ատեն գումարները կ'ըլլան Ռուսաց համար 388,480, իսկ Ճարտնցիներուն համար 167,402 (Ռուսք թերեւս իրենց վերի կորուստներուն կրկինն ալ ունեցած ըլլան)։ Այդ ցուցակին մէջ իրբեւ կորուստ կրնանք արձանագրել նաեւ Ռուսաց համար հետեւեալ մարտանաւերուն նաւազները, որոնք իրենց նաւերուն հետ չէզոք նաւահանգիստներու մէջ փակուեցան։ Ասոնք են.—

	Նաւազ
Սէզարէվիչ	750
Օլէկ	530
Աւքօլա	550
Տիանա	520
Օրօրա	520
Նէմչուկ	300
14 թորփիլլահարած	1000
	4170

Վիրաւորներուն գալով, կրնանք ստոգ նկատել որ մեծ մաս մը Նորէն դարձաւ կռուոյ գիծին վրայ, բայց ասոնց դէմ ալ հաշուի առնելով հիւանդութիւններէ մեռնող, կամ անկարողութեան դատապարտուողներուն թիւը, պիտի տեսնենք որ ընդհանուր կորուստներուն թիւը խիստ աւելի է Ռուսերուն քան Ճարտնցիներուն կողմը։ Հարաւ-Ափրիկեան պատերազմին մէջ հիւանդութենէ մեռնողներուն թիւը բաղդատմամբ կռուոյ մէջ ինկողներուն թուոյն 3է դէմ 1 էր։ Եթէ այս հանմատութիւնը Մանչուրիոյ մէջ ալ մնայ, բուն ռուս մեռեալներուն թիւը կ'ըլլայ, իրենց իսկ հաշուով, 260,000, իսկ Ճարտնցիներունը հազիւ 120,000է աւելի։

Հարաւային Ափրիկէի մէջ սպանուածներուն կորուստները բաղդատմամբ ամբողջ զօրաց թուոյն 80է դէմ 1 էին, այսինքն 80 զինուորէն մին սպանուեցաւ (վերի վերոյ հաշուով)։ Ներկայ պատերազմին մէջ սակայն 15 զինուորէն մին սպանուեցաւ Ռուսերուն կողմէ, իսկ Ճարտնցիներուն կողմէ 33էն մէկը։ Եթէ երկու բանակներուն մէջ ալ հիւանդութենէ մեռնողներուն թիւը հաւասար է սպանուածներուն, ա՛յն ատեն ռուս մեռեալներուն թիւը պիտի ըլլայ 120,000, իսկ Ճարտնցիներունը 64,000։

Մարդիկներէն նիւթին դառնալով, մարտանաւերու կողմէ ռուսական կորուստները եղած են հետեւեալ կերպով.—

Զրահաւոր	
Սէզարէվիչ	փակուած
Օրէլ	դրաւուած
Քնիազ Սուվանով	ընկղմած
Պօրտիսիս	ընկղմած
Ալէքսանդր Գ.	ընկղմած
Օսլիապա	ընկղմած
Բէբէդվիէթ	ընկղմած
Բօպիէտա	ընկղմած
Ռէթվիզան	ընկղմած
Բէթրոբաւլովսք	ընկղմած
Սեվաստոբոլ	ընկղմած
Բօլթավա	ընկղմած
Նիքոլա Ա.	դրաւուած
Սիսոյէ Վէլիքի	ընկղմած
Նավարին	ընկղմած
Ուշաքով	ընկղմած
Աբրաբին	դրաւուած
Լէնիավին	դրաւուած
Զրահապատ յածանաւ	
Պայան	ընկղմած
Ռուրիք	ընկղմած
Տրմիթրի Տոնսքօ	ընկղմած
Նախիմով	ընկղմած
Մոնոմախոս	ընկղմած
Կիսազրահ յածանաւ	
Վարիակ	ընկղմած
Պոկաթիր	ընկղմած
Պոյարին	ընկղմած
Բալլատա	ընկղմած
Աւքօլա	փակուած
Տիանա	փակուած
Օլէկ	փակուած
Օրօրա	փակուած
Նովիք	ընկղմած
Իզումրուտ	ընկղմած
Եէմչուկ	փակուած
Սվիէթլանա	ընկղմած
Ճարտնցիք կորնցուցին.—	
Զրահաւոր	
Հացուզէ	ընկղմած
Եաշիմա	ընկղմած
Զրահապատ յածանաւ	
Եօշինօ	ընկղմած
Թակաչաքօ	ընկղմած

Եւ ուրիշ երկու անհնչան մարտանաւեր։ Բացի քանի մը թորփիլլանաւերէ, Ճարտնական ոչ է մարտանաւ կռիւի մէջ չընկղմեցաւ, այլ ականի զարնուելով։ Այսու հանդերձ, Ճարտնցիք հիմա իրենց նաւային ուժին վրայ աւելցուցին հետեւեալ ռուսական նաւերը.— «Օրէլ», «Բէբէդվիէթ», «Նիքօլա Ա.», «Սրբաքսին», «Լէնիավին», «Պայան», «Վարիակ» և հաւանաբար նաեւ «Բօպիէտա», «Ռէթվիզան», «Բօլթավա» «Բալլատա»։ Հետեւաբար, այս պատերազմին իբրեւ արդիւնք Ճարտնական նաւատորմիղը 25,435 թօնս տարողութեամբ նոր ուժով կ'ելնէ գործին մէջ, մինչդեռ Ռուսք 300,000 թօնս վրայ տուին։

ՆՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ԶԻՆԱՍՏԱՆԻ

Ճարտնի յաղթութիւնը մեծ ազդեցութիւն ըրած է Զինու վրայ։ Եւրոպական դրութիւնները ուսումնասիրելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը քանի մը օրէն ճամբայ կ'ելնէ։ Զինու վարչական Զինկ Իչխան հացկերոյթ մը տուաւ այս առթիւ Բեքինի օտար դեսպաններուն։ Խնամակալուհին նոր տարուոյ առթիւ հրովարտակով մը պիտի ծանուցանէ պատերազմեան նպատակը, յայտարարելով թէ մինչեւ տասներկու տարի Զինաստան պիտի աշխատի Ճարտնի և Եւրոպայի կրթական ու մատակարարական դրութիւնները իւրացնել։ Պատուիրակները մէկ ամիս Ճարտն պիտի մնան, և յետոյ Ամերիկայի ճամբով Եւրոպա պիտի երթան։

ԼՐԱԳՐԻՆ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հաշտութեան առաջին լուրը նոյն իսկ Լոնտոնի արտաքին գործոց պաշտօնարանին առաջին տուողը եղաւ լրագրի թղթակից մը։ Բանի մը ժամ վերջ միայն Թօքիոյէն պաշտօնական լուր հասաւ Լոնտոն։

Լրագրութիւնը ասիկա իրբեւ մեծ յաղթանակ մը կը նկատէ իրեն համար։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Պայմաններուն մէջ ըսուած է որ այդ գծին բուն տէրը հիմա Ճարտնն է. վերջնական ստացուածքի խնդիրը Ճարտն և Զինաստան իրարու մէջ պիտի կարգադրեն։ Պայմանագիրը ա՛յնպէս կ'ընդունի թէ Ռուսիա այդ գիծը թողլով 75 միլիոն տալար վճարած եղաւ Զինու, հետեւաբար եթէ Զինաստան այդ գիծը ուզէ պահել, պարտաւոր է 75 միլիոնը Ճարտնի վճարել, ինչպէս նաև գծին նորէն բանելուն համար Ճարտնի երկաթուղիի վարչութեան ընելիք ծախքերը։

Խարպինի և սիպերիական սահմանագլխին մէջեւ, և Խարպինէն մինչեւ հարաւ Բուէնչէնցի գիծը Ռուսիոյ կը մնայ։ Ռուսիա և Ճարտն արտօնուած են իրենց ձեռքը գտնուած երկաթուղիի գիծերուն երկայնքը պահակներ ունենալու։ Բայց զօրքերուն թիւը պէտք եղածէն աւելի ըլլալու չէ, և իրենց գործը լրացածին պէս պէտք է ետ քաշուին։

Ռուսիա այս կողմէն ալ մեծ բան մը կորնցուցած չեղաւ, որովհետեւ իր ձեռքն է դարձեալ Խարպինի և Սիպերիոյ հաղորդակցութեան գիծը, և Խարպինէն դէպի հարաւ ալ 250 քիլոմէթր ունի։ Մոնկոլիայէն վար քաղաք Քունկուզ հրասախումբերուն դէմ ալ ճամբան պատսպարուած է չորս գեւերէ, և ասկէց զատ Ռուսիա զօրք ալ պիտի պահէ անոնց դէմ։

Այսպէս, արեւելեան չինական և մանչուրիական երկաթեայ գիծերէն 1500 քիլոմէթր տեղ կը մնայ դարձեալ ռուսական վարչութեան ներքեւ։ Իսկ Ճարտնի կ'անցնի գրէթէ 1,200 քիլոմէթր։

ՎԻԹԹԷ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

ԻՐ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՎՐԱՅ

Վիթթէ հետեւեալը յայտարարեց «Սլօվոյ»ի թղթակցին.—

«Կը տեսնէ՛ք, ինչ ըսել է նկարագիր ունենալ, ասպալի կացութեան մէջ էի։ Իրաւունք չունէի տուգանքը ընդունելու։ Բանակցութեանց խզումը մտալուտ կը թուէր ինձի, որովհետեւ բոլոր համակրութիւնները Ճարտնի կողմն էին։ Բուլվէլթ հայրենասիրութեան կոչումը, նաև մարդասիրութեան, և վերջապէս առողջ մարդու իմ բանականութեանս։ Բայց, գոհութիւն Աստուծոյ, յաջողեցայ իմ նկարագիրս պահել, այնպէս որ Ճարտնցիք չկրցան կարդալ իմ դիտաւորութիւնս, ինչ որ ծածկուած էր իմ հոգիիս մէջ։ Ի սկզբան անտարբեր երեւցայ։ Երբ Ճարտնցիք իրենց գլխաւոր պայմանները առաջարկեցին, անտես ընելով մէկ կողմ դրի զանոնք, և երկրորդականներով զբաղեցայ։ Անգամ մը դիտմամբ ժողովէն դուրս ելած ատեն վաւերական թուղթը գրաւեղանին վրայէն չվերցուցի, Ճարտնցի մը դիտել տուաւ իրր թէ մոռացում, առի գրպանս դրի, և այսպէս վարուեցայ սկիզբէն մինչեւ վերջը։

Ճարտնցիք կորնցուցին.—

Զրահաւոր	
Հացուզէ	ընկղմած
Եաշիմա	ընկղմած
Զրահապատ յածանաւ	
Եօշինօ	ընկղմած
Թակաչաքօ	ընկղմած

Եւ ուրիշ երկու անհնչան մարտանաւեր։ Բացի քանի մը թորփիլլանաւերէ, Ճարտնական ոչ է մարտանաւ կռիւի մէջ չընկղմեցաւ, այլ ականի զարնուելով։ Այսու հանդերձ, Ճարտնցիք հիմա իրենց նաւային ուժին վրայ աւելցուցին հետեւեալ ռուսական նաւերը.— «Օրէլ», «Բէբէդվիէթ», «Նիքօլա Ա.», «Սրբաքսին», «Լէնիավին», «Պայան», «Վարիակ» և հաւանաբար նաեւ «Բօպիէտա», «Ռէթվիզան», «Բօլթավա» «Բալլատա»։ Հետեւաբար, այս պատերազմին իբրեւ արդիւնք Ճարտնական նաւատորմիղը 25,435 թօնս տարողութեամբ նոր ուժով կ'ելնէ գործին մէջ, մինչդեռ Ռուսք 300,000 թօնս վրայ տուին։

ՌՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Գումգաբուի Լուսաւորչեան Մայր վարժարանին համար կարող դաստիարակ-ուսուցչուհի մը կը փնտռուի, որ ունենայ տասնմեայ փորձառութիւն։ Գրանցուցիչ ամսական։ Դիմել Մայր-վարժարանի Տեսչութեան։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը չարաթ իրիկուն Դարթալ գիւղ ընկերակցութեամբ Վսեմ. Ռոպէր Էֆ. Սազըճեանի, և եկեղեց. աբարոզութեանց ներկայ գտնուելէ վերջ Օգսէն էֆէնտի Ավճեանի բնակարանը հիւրասիրուեցաւ։ Գիշերեց։ Երէկ առտու տեղւոյն Ս. Նշան եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց Ն. Սրբազնութիւն։ Եկեղեցին լեցուած էր ուխտաւորներու բազմութիւնով մը։ Ճաշու Գրքէն վերջ բնական ունենալով Քրիստոսի «Եա եմ որթն և դուք ոստ, որ հաւատացեալ է ցիս և ես ի նա, նա կեցցէ» խօսքը, բացատրեց զայն և յորդորեց ներկայ ժողովուրդը որ ջանան միշտ բարի Քրիստոնեաներ ըլլալու։ Ն. Սրբազնութիւն վերջացուց քարոզը բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Կայսեր արեւշատութեան համար։

Սրբազնութեանց ներկայ էին Հէյպէլիի Աստուածաբանական վարժարանէն երեք սարկաւագներ և Դարթալի Յոյն քահանան։

Ս. Պատրիարք Հայրը պահ մը Խորհրդարանին մէջ հանգստանալէ յետոյ, հետեւորդներով առաջնորդուեցաւ դարձեալ Ավճեան էֆ.ի բնակարանը, ուր սեղան մը սարքուած էր ի պատիւ Ն. Սրբազնութեան։

Ս. Պատրիարք Հայրը մէկ ոսկի նուիրեց եկեղեցւոյ պաշտօնեաներուն։

* * * Ս. Պատրիարք Հայրը այսօր Եագաճբգ պիտի երթայ զբօսական պտոյտ մը կատարելու համար։ Ն. Սրբազնութիւն այս իրիկուն պիտի իջնէ Պոլիս։

*** Թուրքերէն Սապահ լրագրոյ Տէր և Տնօրէն Վսեմ. Միհրան էֆ. Նագաշեան ի յիշատակ իր հանդուցեալ եղբօր, չորս հատ քանանայի փորուրար և վեց ձեռք դաղաղակիրի զգեստ նուիրած է Դարթալի եկեղեցիին։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ գործակատար Արիս էֆ. Ֆէսճեան, երէկ, Ս. Յակոբայ Որբանոցին արհեստաւոր Որբերուն կողմէ պատրաստուած «մահոնէ» գեղակերտ ձեռագործը, Կայս. Պալատ տարաւ մատուցուելու համար յոտս Կայս. Գահոյից։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ բարեբաստիկ Գահակալութեան 30րդ տարեդարձին առթիւ փառաւոր հանդէսներ տեղի ունեցան Գում-գաբուի

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հոր յանձնարարութեամբ Ուսում. Խորհրդոյ քարտուղար Հայկեան էֆ. առջի օր էջ Մէյման երթալով, տեղացի ազգայիններէն նոր Հոգաբարձութիւն մը կազմեց երեք անձերէ։ Ս. Պատրիարք Հոր տեղեկագրուած ըլլալով այս ընտրութիւնը Ն. Սրբազնութիւն հաստատեց։

ԷՋՄԻԱԾՆԱՑ Ս. Հայրապետը Օգոստ. 8ին փ�դարձ այցելութեան գացած է Վրաստանի Կիլարքին, ընկերակցութեամբ Տ. Դարեգին Սրք. Սաթունեանցի և Տ. Ցուսիկ վրդ.ի։ Էկզարքը մեծ պատիւներով ընդունուած է իր Ս. հիւրը, իր շուրջն ունենալով օրթոդոքս վրացի հոգեւորականութիւնը և Վրաստանի կոնսիստորիային անդամները, զորոնք ներկայացուցած է Ս. Հայրապետին։

ԳԻԼԻՃԻԿի նախորդ առաջնորդ Տ. Մովսէս եպս. Կեսարիացեան, որ անպաշտօն մայրաքաղաքս կը գտնուի, Պատրիարքարանէ Պուլկարիայ պիտի ղրկուի իբրեւ Պատ. փոխանորդ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄի Նորընտիր պատ. փոխանորդ Տ. Եղիշէ Վրդ. Չիլինկիրեան, այսօր մայրաքաղաքս կը հասնի աւտրիական շոգենաւով։ Այս առթիւ Նորընտիր Պատ. փոխանորդին յատուկ սենեակ մը պատրաստուած է Երուսաղէմատան մէջ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄի վանքին հաշուեքննիչ յանձնաժողովը հրաւիրուած է Նիստ գումարել վաղը, Դալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ։ Այս նիստին ներկայ չպիտի գտնուի Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Մագասուտեան։

ՍԿԻՏԱՐԻ միացեալ Թաղ. Խորհուրդը երէկ իր առաջին նիստը գումարեց Ս. Խաչ եկեղեցւոյ խորհրդարանին մէջ, ի ներկայութեան անդամներու մեծամասնութեան։ Նախ՝ դիւանին ձեռնարկուելով գաղտնի քուէարկութեամբ Ա. Ատենապետ ընտրուեցաւ Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան, իսկ փոխ ատենապետ ընտրուեցան Թումիկ Սուրէնեան և Սարգիս Տանձիկեան էֆ.ները։ Ա. և Բ. Ատենադպիրները եղան Բ. Աւետիսեան և Երուանդ Գարաեան էֆ.ները և գանձապետ Մագասուտ էֆ.ները։ Նաւլեան։ Դիւանի ընտրութենէն ետք, կազմուեցան Պարտուց հատուցման Ցանձնաժողովը, վարժարանաց Հոգաբարձութիւնը կամ Վերատեսչութիւնը և Աղքատախնամ։ Պարտուց հատուցման Ցանձնաժողովոյ անդամներն են Սարգիս Տանձիկեան, Ճիվան Արխանեան, Գրիգոր Մելիտոսեան և Երուանդ Գարաեան էֆ.ները, Հոգաբարձութեան անդամներն են՝ Թումիկ Սուրէնեան, Միհրան Գարագաշեան և Բ. Աւետիսեան էֆ.ները, իսկ Աղքատախնամի անդամներն են՝ Միհրան Պէզդեան, Ա.Ֆանիկ Իսթիւեան և Ռուբէն Զրաճեան էֆ.ները։ Հոգաբարձութիւնը այս առաւօտ իր առաջին նիստը կը գումարէ երեք վարժարաններու ելմացոյցը պատրաստելու համար, զոր պիտի ներկայացնէ Թաղ. Խորհրդոյ յառաջիկայ նստին։

ԿԱՑՍ. ԳԱՀԱԿԱՎՈՒԹԵԱՆ բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ, ծանօթ եղանաւոր Երեւում էֆ. Փափազեանի Առնավուտքէօյի բնակարանը չքեղօրէն լուսազարդուած և «Փափիշոմ չօք եաչա» վերնագրութիւններով զարդարուած, հիանալի տեսարան մը կը պարզէր։ Ներկաները կը պատուհիրուէին օշարակներով և պաղպաղակներով։

ՏՐԱՄԱԴՐԵԼԻ ՈՒՍՈՑԻՉ

Կեդր. Ուսումն. Խորհուրդէն վըկայեալ ուսուցիչ մը որ թէ հոս և թէ գաւառը գոհացուցիչ կերպով պաշտօններ վարած է Տ օրէն-ուսուցչութեան, պատրաստ է ընդունիլ ո և է պաշտօն հոս կամ գաւառները։ Կարող է պատասխանել հայ. ֆրանս. գիտութիւններ. ուսողութիւն։ Դիմադրութիւն ևն։ Դիմել Խմբագրատունս։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ
ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆ

ԿԳԱՆԱՊԷՍՕՍՊԷՊԷՆ
ՕՐ. ՌԱՄԻԼԱ Ց. ԽՈՐԻՈՅՈՒՆԻ
ՍԻ
ՏԻԳԱՐ ԹՈՒՄԻԿ ԻՆԳԻՍԻՐՃԵԱՆ
ԽՕՍՏՑԵԱԼԻՔ

ՀԱՐՍՆՑՈՒ ԱՂՋԻԿՆԵՐ

Ամէնէն աւելի քննադատելի արարքը, որ կը նշմարուի մեր իրական սեռին վրայ, քիչ մը նուազ շնորհալութիւնն է։ Դեղեցկութիւնը լիուլի չընորհած է Աստուած Հայ կնոջ, և սակայն, ինչ որ անջատ է բնական գեղեցկութենէն, անիկա կարծես կը պակսի «Հայ կնկան» վրայէն։ Ասիկա անսրբագրելի թերութիւն մը չէ։ Վարժութիւնը, դաստիարակութիւնը, անաչառ դիտողութիւնները մէկ օրէն միւսը կրնան Հայ կինն ալ օժտել նոյնպէս ճկունութեամբ ու շնորհալիութեամբ որչափ կը փայլին օտարազգիները։

Ասոր համար, բաւական էր ճաշակի տէր և շնորհալի, մեծնոյն ժամանակ պարկեշտ ու անաղարտ կիներու և աղջիկներու յանձնել մեր մատաղ աղջիկներուն դաստիարակութիւնը։ Օտար մը բնականաբար ընտանիքէ մը աւելի սուր աչքերով պիտի դիտէ մեր աղջիկներուն թերութիւնները ու զանոնք իր շինիչ ու մայրական անկեղծ խրատներովը ուղղէ։

Այս գնահատելի ձիրքերով օժտուած օտար դաստիարակուհի մը, որ Եւրոպական առաջնակարգ ընկերութիւններու մէջ ելեւմուտ ըրած է և սահուն կերպով կը խօսի ու կը գրէ. գաղղիերէն, գերմաներէն, ռուսերէն և յունարէն լեզուները, ինչպէս նաեւ առաջնակարգ դաշնակահար մըն է ու միեւնոյն ժամանակ իսկ ճաշակաւոր ձեւագէտ մը, պատրաստ է Հայ աղջիկներու դաստիարակութիւնը ստանձնել միմիայն վարժարաններու մէջ։

Բացառիկ առիթ մըն է ասիկա, ուրկէ քաջայայտ ենք որ պիտի փութան օգտուիլ մեր դպրոցներու վարիչները։

Փափաքողները կրնան տեղեկութիւն ստանալ Խմբագրատունէս։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

2 Սեպտեմբեր 1905

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	100 32
Բէյտի	(Tab. Turca)	415 —
Օսմ. Միացեալ	(B. Nv Unif.)	92 55
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	132 50
Պանգ Օթթ.	(Banque Ott.)	602 —
Թրանսվաալ	(Transvaal)	81 50

ՐԷՍՄԻ

ՆԸՇԱՆ

Արդ ու իպրաղ էյլէսի՛ զլէրի խրտէ-մաթը մէմուտահի սատագաթ գեարանէյէ մէպնի նէյէն վալի վէ գովվէի ուսումիյէսի գօսանտանը տէվլ. Ցէյլի փաշա հազրէթլէրինէ Մուրասսա Իմթիյազ Նըշանը ֆիրուզ էֆէնտը վէ Եմէն հէյլիթը թէֆթիշիյէսի բէյսի տէվլ. Շաքիր բաշա հազրէթլէրինէ Մուրասսա Իֆթիխար Նըշանը ալիսի ինսան պույրուլմուշ ատը։

ՆԵՐՔԻՆ

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՆԻՔՈԼԱ ԻՇԽԱՆԸ ԵՒ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՆ — Շաբաթ իրիկուն չքեղ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Կայս. Պալատին մէջ, ի պատիւ Նիքոլա իշխանին և Էլէնա իշխանուհիին, որոնք Պոլիս եկած էին Ցունաստանի թագաւորին բարեկամական զգացումները մատուցանելու Վեհ. Սուլթանին։ Հացկերոյթը տրուեցաւ Մէրասիմի յարկաբաժնին մէջ։ Իշխանը պաշտօնական համազգեստով իշխանուհիին և հետեւորդներուն հետ նոյն յարկաբաժինը գնաց. Ժամը 1½ին ատենները Վեհ. Սուլթանը պատուեց նոյն յարկաբաժինը։ Կայս. հացկերոյթը սկսաւ ժամը 1ին և աւարտեցաւ ժամը 2½ին։ Հացկերոյթին մասնակցելու պատիւը ունեցան նաեւ Պոլիս գտնուող բոլոր օտար դեսպանները և գործակատարները, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը և բոլոր նախարարները, պալատական աւագանին, Բարձի Օսմ. դեսպանը՝ Մինիր փաշա, հելլէն դեսպանատան բարձր պաշտօնատարները և պուլկար գործակատար Մ. Նաչէվիչ։ Ճաշի միջոցին Կայս. Պալատի նուագախումբը ընտիր կտորներ կը նուագէր։ Կայս. հացկերոյթէն ետք իշխանն ու իշխանուհին իրենց խորին շնորհակալութիւնը յայտնեցին Վեհ. Սուլթանին այն սիրալիր ընդունելութեան համար որուն առարկայ հանդիսացան Պոլսոյ մէջ և իրենց մեկնումին առթիւ հրաժեշտ մատուցին։ Վեհ. Կայսրը իր մասնաւոր մեծարանքներով պատուեց իշխանական ամոլը։ Կայս. այս ունկնդրութենէն ետք, Նիքոլա իշխանը և իշխանուհին, ժամը 3ին ատենները, մեկնեցան Կայս. Պալատէն։ Թափորը սապէս կազմուեցաւ. Ա. կառքին մէջ իշխանը, իշխանուհին, Իվգաֆի նախարար Թուրխան փաշա և հելլէն դեսպան Մ. Կրիքորիս։ Բ. կառքին մէջ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ոզվերթի մաղթելու համար պատուիրակ կարգուած սենեկապետ Էմին պէյ, իշխանին հիւրամեծար Ահմէտ Ալի փաշա և իշխանին թիկնապահ նաւապետ Բալլի։ Ուրիշ վեց կառքերու մէջ ալ իշխանին հետեւորդները, օսմ. պաշտօնատարներ և դեսպանատան պաշտօնեաներ։ Իշխանին կառքը կը շրջապատէին Կայս. Պալատան Ձաւուշներ և նիզակաւոր զօրքեր։ Թափորը ժամը զիշերուան 3½ին ատենները հասաւ Տօլմա-Պաղչէի քարափը ուրկէց ներկաները Բհոգեր շոգեմակոյկով առաջնորդուեցան ռուսական Ռօսպիա շոգենաւը։ Իշխանն ու իշխանուհին շոգենաւին մէջ հրաժեշտ առնելով, դարձեալ կրկնեցին իրենց երախտագիտութիւնը Վեհ. Կայսեր քարեհաճութեան համար և խնդրեցին օսմ. պաշտօնատարներէն իրենց խորին շնորհապարտութիւնը մատուցանել յոտս Կայս. Գահոյից։ Կայս. պատուիրակներուն և հելլէն դեսպանին ու հետեւորդներուն մեկնելէն քիչ ետք, ժամը 4ին, Ռօսպիա շոգենաւը ճամբայ ելաւ դէպի Օտեսա, ուրկէց իշխանական ամոլը Բեթերպուրգ պիտի երթայ։

∴ Շաբաթ օր գրած էինք թէ Նիքոլա իշխան և Էլէնա իշխանուհին ուրբաթ օր, Սէլամլըքի արարողութեանց ներկայ գտնուած և յետոյ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւը ունեցած էին։ Սէլամլըքէն ետք, Վեհ. Սուլթանին հրամանով հանդիսաւոր զօրանցք մը կատարեցին հետեւակազօրաց վից գումարտակ, հեծելազօրաց երեք գումարտակ, հրետանազօրաց, անձնապահ զօրաց և զուավներու մէկ մէկ գումարտակ։ Իշխանը կը կրէր հելլէն բանակին հրետանազօրաց դեր-զնդապետի մեծ համազգեստը և կախած էր Ս. Գրկիչ պատուանշանին մեծ խաչը, իսկ իշխանուհին ճերմակ մետաքսէ շքեղ արդուզարդ մը։ Զօրանանդէսը դիտելէ ետք, Չիթ քէօշկին մէջ ընդունուեցան Վեհ. Սուլթանին կողմէ։ Իշխանը իր հօր՝ Եորկիոս թագաւորին և հելլէն կառավարութեան մեծարալից զգացումները յայտնեց Վեհ. Սուլթանին և շնորհաւորեց Ն. Վեհափառութեան Գահակալութեան 30րդ տարեդարձը։ Վեհ. Կայսրը շնորհակալութիւն յայտնեց և յանձնարարեց իր փոխադարձ զգացումները հաղորդել Եորկիոս թագաւորին։ Կայս. ունկնդրութենէն ետք, Վեհ. Սուլթանը պատուեց յարակից սրահը ուր կը գտնուէին հելլէն դեսպանատան պաշտօնատարները և պալատական աւագանին։ Երբ իշխանական ամոլը Մէրասիմի քէօշկը գնաց ուր Վեհ. Սուլթանը փոխադարձ այցելութեան պիտի երթար, Իպրահիմ փաշա հոն տարաւ Օսմանիյէ և Շէֆգաթի ականակուռ մեծ պատուանշանները զոյս Վեհ. Կայսրը շնորհած էր Նիքոլա իշխանին և Էլէնա իշխանուհիին։ Բ. Շէֆգաթ շնորհուեցաւ նաեւ իշխանուհիին պատուոյ օրիորդ Օր. Մէրքաթիի, Յրդ Օսմանիյէ՝ իշխանին թիկնապահ նաւապետ Բալլիի և Յրդ Մէճիտիյէ՝ իշխանուհիին անձնական քարտուղար իշխան Կալլիմի։ Վեհ. Սուլթանը փոխադարձ այցելեց և իր մեկնելէն ետք, սեղան մը տրուեցաւ նոյն յարկաբաժնին մէջ։

∴ Ցունաց Պատրիարքարանին մէջ ընդունելութիւնը խիստ խանդավառ եղաւ իշխանին և իշխանուհիին։ Ժամը 9ին կառքերու թափորը ճամբայ ելաւ Կայս. Պալատէն դէպի Ֆէնէր։ Իշխանական կառքին մէջ կը գտնուէին Թուրխան փաշա և Ահմէտ Ալի փաշա։ Պէշիկթաշի, Դալաթիոյ ճամբէն և Ա. զապ-Դարաբի կամուրջէն Թափորը հասաւ Ֆէնէր։ Պատրիարքարանի փողոցը խուռն երկսեռ բազմութիւն մը լեցուած էր և կը ծափահարէր։ Եկեղեցին և բակը ասեղ ձգելու տեղ չկար։ Ընդունելութիւնը պիտի կատարուէր եկեղեցին դասին մէջ։ Աւագ խորանէն առաջ գտնուող մասը սուրբերու արծաթապատ և ոսկեյուռ պատկերներով զարդարուած էր սովորականէն աւելի ճոխութեամբ։ Պատրիարքական սիւնաւոր աթոռը զարդարուած էր և ամէն կողմ շքեղ ու թանկագին անօթներ կային դրուած։ Իշխանը և իշխանուհին ժամանեցին բուռն խանդավառութեան և գիրքերու աղաղակներուն մէջ։ Պատր. փոխանորդը դուրսի դուռնէն ընդունեց իշխանական ամոլը։ Պատրիարքարանի պաշտօնեաները ամբողջութեամբ երկու կարգի վրայ շարուած էին։ Տ. Եռաքիմ Պատրիարք, իր պատրիարքական տարազով և կղերական դասէն շրջապատուած, ընդունեց հիւրերը գաւիթէն։ Սարկաւագները իրարու միացած և վառած երեք մոմեր կը բռնէին։ Մոմակալներուն, խաչակալներուն և դպիրներուն առաջնորդութեամբ, թափորը հասաւ դաս, ուր իշխանն ու իշխանուհին Ս. Աւետարանը համբուրելէ ետք պատրիարքական աթոռին ճակատի կողմը իրենց համար պատրաստուած կարմիր թաւիշէ ծածկոյթով տեղը կեցան։ Դպիրները սկսան երգել։ Իշխանն կը կրէր հրեշտաղօրաց իր համազգեստը և կուրծքէն կախած էր իրեն շնորհուած Օսմանիյէ մեծ պատուանշանը, իսկ իշխանուհին ալ կախած էր Շէֆգաթի Ա. պատուանշանը։ Դասին մէջ մասնաւոր տեղ մը յատկացուած էր նաեւ իշխանին հիւրերուն, Թուրխան և Ալի փաշաներուն, և Կայս. թիկնապահներուն։ Դասին աջ կողմը կեցած էին սինոդականները և ձախ կողմը ազգարարական ժողովականները։ Եկեղեցական արարողութիւններէ ետք, մաղթանքներ եղան Վեհ. Կայսեր համար։ Աղօթքներ եղան նաեւ հաւատացեալներուն, Պատրիարքին, Ցունաստանի թագաւորին, թագուհիին, արքայական ընտանիքին և վերջապէս Նիքոլա իշխանին և Էլէնա մեծ-դքսուհիին համար։ Բարոզիչը ճառ մը կարդաց բարձրապատիւ այցելուներուն, ուր ի վեր հանելով Թուրքիոյ և Ցունաստանի միջեւ բարեկամական սերտ կապը, Օսմ. կայսրութեան մէջ օտարներուն շնորհուած ազատ հիւրասիրութիւնը, բարեմաղթութիւններ ըրաւ երկու դրացի երկիրներուն բարեկամութեան համար։ Արարողութիւնը վերջ գտաւ խանդավառ զիթօներու մէջ։ Յետոյ բոլոր ներկաները եկան Պատրիարքարանի դահլիճը ուր Պատրիարքը իշխանական ամոլին ներկայացուց պետական-ները, ժողովականները, երեւելիները և Պատրիարքարանի հոգ պաշտօնեաները։ Տ. Եռաքիմ Պատրիարք Ս. Գէորգի մէկ փոքր պատկերը նուիրեց Նիքոլա իշխանին, ըսելով թէ այդ ընտրած էր, որովհետեւ պատրիարքական եկեղեցիին սուրբն է ան և իշխանին հօրն ալ անունն է։ Ս. Կոյսի պատկեր մըն ալ իշխանուհիին տուաւ։ Պատկերները խիստ արուեստագիտօրէն պատրաստուած են և թաւշեայ պահպանակներու մէջ դրուած։ Իշխանն ու իշխանուհին օրնութիւնը խնդրելով Պատրիարքին, հրաժեշտ առին և մեկնեցան այն շքեղ թափորով որով եկած էին։ Երբ թափորը հասաւ Տօլմա-Պաղչէ, քիչ մը կեցաւ, երբ իշխանը իր թիկնապահը ղրկեց շոգենաւ հրահանգներ տալու նաւապետին և խնամածուներուն, իրենց երկու փոքր զաւակներուն, որոնք մէկտեղ կը ճամբորդեն և շոգենաւ թողուած էին։ Թափորը յետոյ վերադարձաւ Կայս. Պալատ։

∴ Ցոյն Թերթերը հելլէն իշխանական ամոլին Պոլիս այցելութեան վրայ խօսելով, կ'ըսեն թէ Եորկիոս թագաւոր իր զաւկին այս այցելութեան պաշտօնը յանձնելով ցոյց տուաւ թէ ինչ անկեղծ զգացումներ կը տածէ իր երկիրը հանդէպ դրացի օսմ. Կայսրութեան և որչափ անհրաժեշտ է սիրալիր յարաբերութիւններ ունենալ անոր հետ։ Թուրքիա կը փոխարինէ այս զգացումներուն, և ասոր լուսաբանն ապացոյցն է այն փայլուն ընդունելութիւնը որուն առարկայ եղաւ իշխանը։ Այս այցելութիւնը օգտաւէտ է երկու երկիրներուն շահերուն, և առանձնայատուկ հանդամանք մը կ'առնէ պատուելուն համար Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան հանդէպին։

ՇՈՒԼՏՇ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆ.— Ցանձնարարագիրներու Ց մատուցումը.— Շուէտ-Նորվէկիոյ Պոլսոյ նոր դեսպան Գաւոն սիր Բամէլ շաբաթ օր Վեհ. Սուլթանին մատոյց իր պաշտօնին վերաբերեալ յանձնարարագիրները։ Նոյն օրը, ժամը 10ին դեսպանական հիւրամեծարի օղնական Հիլմի պէյ, մեծ համազգեստով և պալատական կառքերով գնաց Շուէտ-Նորվէկեան դեսպանատունը և դեսպանը հրաւիրեց Կայս. Պալատ։ Պ. Բամէլ իր պաշտօնական համազգեստը հագաւ և դեսպանատան բարձ. պաշտօնատարներով, ընկերակցութեամբ Հիլմի պէյի, ելաւ Կայս. Պալատը գնաց։ Դեսպանը առաջնորդուեցաւ Մեծ-Դահլիճը, ուր կը դտնուէին Արտաքին գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշա և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնեաներ։ Դիմ մը հանդիսաւոր եւ դեսպանը, պարոնապետ Իպրահիմ փաշայի միջոցաւ արքունացաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայութեան ընդունուելու։ Պ. Բամէլ, մատուցանելով իր յանձնարարագիրները, կարճ բանախօսութիւն մը արտասանեց, ուր լսաւ թէ երբ այս պաշտօնը յանձնուեցաւ իրեն, յանձնարարուեցաւ աշխատիլ երկու երկիրներուն միջեւ բարեկամական կապերուն ամրապնդման և ինք խօսք առաւ տալ, գոհ և շնորհակալ է որ առանկ պաշտօն մը վստահուած է և պիտի աշխատի միշտ Վեհ. Սուլթանին համակրանքին արժանանալ։ Դեսպանը յետոյ Վեհ. Կայսեր մատոյց Շուէտ-Նորվէկիոյ թագաւորին մէկ ինքնագիր նամակը։ Պ. Բամէլ արժանացաւ Կայս. մեծարանաց և յետոյ մեկնելով Կայս. Պալատէն, դարձաւ դեսպանատուն։

ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆ.— Յրդ Մէճիտիյէ պատուանշան շնորհուեցաւ Իսթէրն ընդծովեայ հեռագրական ընկերութեան Պոլսոյ ներկայացուցիչ Հէքինեան էֆ.ի։

ԷՏԻՐՆԷՅԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ.— Ինչպէս քանիցս արդէն գրեցինք, Էտիրնէյի նոնանգին ճարտարարուեստական և երկրագործական զարգացման նպաստելու համար ցուցահանդէս մը կազմակերպուած էր քաղաքին մէջ։ Ցուցահանդէսը հաստատուած է Էտիրնէյի ամէնէն գեղեցիկ պողոտաներէն Սթամպոլ Եոլլը վրայ, ընդարձակ վայրի մը վրայ, որ տրամադրելի եղած էր Հրէից վարժարանին վարչութեան կողմէ։ Պարտէզ մըն է երկաթ վանդակներով շրջապատուած։ Դուռը խիստ հոյակապ է, արաբական ոճով չինուած և մարմար սանդուխներով։ Ցուցահանդէսին ամբողջ չէնքերը զարդարուած էին դրոշներով թուղթներով և զինանշաններով։ Ցուցահանդէսին բացումը կատարուեցաւ, ուրբաթ, Կայս. Գահակալութեան Տարեդարձին օրը։ Ժամը 3ին, Բ. զօրաբանակին հրամատար և Էտիրնէյի կուսակալի փոխանորդ Կայս. աւագ Թիկնապահ Արիֆ փաշա ժամանեց, հետը ունենալով զինուորական և քաղաքային բարձրաստիճան պաշտօնատարներ։ Դրան առջեւ զօրքերը բարեւի կեցած էին և իր ժամանումը ողջունուեցաւ նուագախումբին Համիտիյէ Մարշը։ Ներկայ էին նաեւ օտար հիւպատոսները տեղւոյն ամենազգի երեւելիները։ Ցուցահանդէսին քօմբէրքութեան նախագահ Տիլավէր պէյ և յետոյ Արիֆ փաշա բանախօսութիւններ արտասանելով ի վեր հանեցին Վեհ. Սուլթանին մեծագործութիւնները և այս ցուցահանդէսին սպասուած օգուտները թուելով, բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Կայսեր համար։ Ցուցահանդէսին բաժինները են հետեւեալը.— Հէմիտիյէ արհեստից վարժարանին արտադրութիւնները, զանազան հիւսուածեղէններ։ Արմենիներ։ Զանազան հանդերձեղէններ, տեղական տարազներ և զգեստներ։ Լմպիլիներ՝ չամբանիա, գինի, գոնեաք, և այլն։ Մետաքսեղէնի հիւսուածքներ։ Հին և արուեստական արտադրութիւններ։ Գեղարուեստից և նկարներու տրան։ Վարժարաններու ձեռարուեստներ։ Հանքեր, քարեր ևն։

ՀՐԴԵՀ.— Շաբաթ իրիկուն ժամը 1½ին հրդեհ ծագեցաւ Կէօղթէփէ, Սուեւտիական եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարար Զիհնի փաշայի ապարանքի սէլամլըքի յարկաբաժինէն։ Միայն այս յարկաբաժինը այրեցաւ։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Սեպտեմբեր.— Հաշտութեան պայմանները երկուշաբթի կամ երեքշաբթի պիտի ստորագրուին։ Վախկայ որ կարծիքի անհամաձայնութիւն պիտի ծագի Սաղալին կղզիին բաժանման մասին։ Բորթսմութէն կը հեռագրեն թէ պատուիրակները զինադադարի գիր մը ստորագրեցին, հաւատեան պայմանագրին կնքումէն ետքը գործադրելու պայմանաւ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Խարպինէն ռուս գործակալութեան թղթակիցը կը հեռագրէ որ հաշտութեան դրոյցները անցած չորեքշաբթի օրուընէ սկսած էին շրջիկ ռուս բանակին մէջ։ Բայց Բորթսմութէն եկած իրարու հակասական լուրերը կասկածել կուտային այս մասին։ Երբ հինգշաբթի օր Վիթթէի պաշտօնական հեռագիրը հասաւ, ամէն բան հաստատուեցաւ։

ՆԻՒ ԵՈՐՔ.— Ռուս կառավարութիւնը կը բանակցի ամերիկեան դրամատէրներուն հետ, 100 միլիոն տոլարի փոխառութիւն մը կնքելու համար։

ԹՕՔԻՕ.— Մ. Վիթթէ մինչեւ ուրբաթ օր պիտի մնէր Եւրոպա։ Մ. Վիթթէ յայտարարած է թէ Ռուսիոյ և Ճարոնի միջեւ դաշնագիր մը կնքել կարելի չէ առ այժմ, այլ միայն կարելի է պարզ համաձայնութիւն մը։

Ռուսիոյ կողմէ իր գերիներուն համար ճարոնի վճարուելիք գումարը, 150 միլիոն ենէն որոշուեցաւ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Լաստիները կը ծանուցանեն թէ Մ. Վիթթէի կամուրջեան տիտղոս պիտի տրուի և քիչ ատենէն Իուսիոյ նախարարապետ պիտի անուանուի։

ՊԵՐԼԻՆ.— Տանձիկէն կը հեռագրեն «Լօքալ Անձայկը»ի թէ Գաթիկ այցելող Անգլիական նաւաբաժնին հրամատարը ծովակալ Վիլսըն հեռագիր մը ուղղելով Վիլհէլմ Կայսեր, խնդրած է որ Կայսրը արտօնէ գերման նաւաբաժնին, Գաթիկ ծովին մէջ հանդիսաւորմամբ մը ունենալ անգլիականին հետ ինչ որ մեծ խնդութիւն պիտի առթէ անգլիացիներուն։ Վիլհելմ Կայսր, պատասխանեց թէ երկու նաւաբաժիններու նաւաստիներուն միացումին խնդուքը իրենց համար ալ խիստ ուրախութիւն և գոհունակութիւն պիտի պատճառէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Երկու բարձրաստիճան անձնաւորութիւններ կը յայտարարեն թէ կաշխատուի որ Գերմանիոյ Կայսրը եւ Անգլիոյ թագաւորը տեսակցութիւն մը ունենան եւ այս տեսակցութեան մէջ յոյս կայ որ երկու տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւն մը գոյանայ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Մարոքի միջազգային ժողովին մասին ֆրանսայի կողմէ տրուած ծանուցագիրը այսօր պիտի սկսի քննուիլ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ԲԱՐԻԶ, 3 Սեպտ.— Բորթսմութէ կը ծանուցանեն թէ հաշտութեան պայմանագրութեան խմբագրութիւնը մրցուած է։ Ստորագրութեան փոխանակութիւնը տեղի պիտի ունենայ երեքշաբթի օր։

— Հաշտութեան կնքումին մօտալուտ լուրը մեծ խնդութիւն առաջ բերած է Մանչուրիոյ Ռուս բանակին մէջ։

— Բարիզի ճարտնական դեսպանատունը, Միքատոյին՝ Եւրոպա ընելիք այցելութեան մասին չրջած զրոյցը կը հերքէ։

ԲԵԹԵՐՍԳՈՒՐԳ.— Պարսից Վեհ. Շահը գահաժառանգ իշխանին հետ Բէթէրգոֆ ժամանեց այսօր կէս օրէ վերջ. կայարանին մէջ ընդունուեցաւ Զարին և մեծ դուքսերուն կողմէ։ Շահը և Կայսրը յետոյ անցան Կայս. անձնական զինուորներուն առջեւէն, որոնք բարեւի կեցած էին։ Կայս. երաժշտախումբը պարսկական մարշը կը նուագէր։ Կայարանէն մինչեւ Բէթէրգոֆի Պալատին ճամբուն վրայ խռնուած ժողովուրդը խանդավառօրէն ծափահարեց երկու Վեհապետները։

ԳՐԵՑ ՍԱՐԳԻՍ ԳԱՆԶԱՐԵԱՆ — ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՍԻՄՕՆ ԶԻՕՄԼԻԷՐՃԵԱՆ

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԴԷՊԻ ԳԱՆԶԻ ԿՂԶԻՆ

Լ.

ԽՕՍՔԻ ՎՐԱՑ

—Այո՛, Տոքդոր, դեղը առաւ, վստահ եղիք, ըսաւ Մօրկան։

— Պատճառը սա է որ, գիտէ՞ք, երբ ձեր բժիշկն եմ, աւելցուց Տոքդորը հաճելի երեւոյթով մը, ինծի համար պատուոյ խնդիր կ'ընեմ որ մարդ մը չկորսուի և չաղատի պատիժէն։

Ապիրատները իրարու երես նայեցան, բայց չհամարձակեցան խօսք մը ընել։

— Տիր աղէկ չդար ինքզինքդ, Տոքդոր, ըսաւ անոնցմէ մէկը։

— Իրա՞ւ։ Առաջ եկէք նայիմ, Տի՛ք, և լեղունիդ ցոյց տուէք։ Իրաւ որ պիտի զարմանայի եթէ ինքզինքիդ աղէկ ղէաք։ Լեղունիդ երկիւղալի վիճակ մը ունի։ Տենդի բռնուած է։

— Աստուածաշունչը պատռելը ասանկ կ'ըլլայ, պատաս Մօրկան։

— Մաքուր օդը ճահիճներու օդէն և չոր հողը թացէն նախամեծար չսեպողներուն ասանկ կ'ըլլան, պատասխանեց Տոքդորը։ Ա՛հ, ամենքդ ալ չատ դժուարաւ պիտի կրնաք օձիքդի ադատել ճահճային տենդէն։ Ճախճախուտ տեղեր երթալ բնակիլ։ Սիլվըր, ձեր ընթացքէն բան մը չեմ հասկնար։ Դուք միսներէն խելացի էք, բայց անշուշտ առողջապահական կանոններու վրայ ամենափոքր գաղափար մը չունիք։

Ասոր վրայ, խրատանչելիին դեղագիր մը գրեց տուաւ, և յետոյ ինծի դառնալով ըսաւ,

— Այս օրուան գործերնիս աւարտեցաւ։ Հիմակ ուրախ պիտի ըլլամ վայրկեան մը խօսելով սա տղուն հետ, եթէ կը հաճիք։

Ծօրձ Մէրքի դրանը մօտ էր և Տոքդորին խնդրանքը լսելով, հոն դարձաւ բարկութենէն կապարմիր կորած և

— Զըլլար, պոռաց։

Սիլվըր ձեռքը տակառին դարկաւ։

— Լռութի՛ւն, պոռաց, խիստ ակնարկ մը պատցնելով չորս դին։ Տոքդոր, աւելցուց իր քաղաքավար ձեւովը, արդէն մտածած էի այս հաճոյքը պատճառել ձեզ, գիտնալով որ համակրութիւն ունիք այս տղուն նկատմամբ։ Ամենքս ալ երախտապարտ ենք ձեր բարութեանց համար, և վստահ ենք ձեր վրայ, քանի որ ձեր դեղերը կուլ կուտանք։ Հօրաքինս, խօսք կուտա՛ս որ պիտի չառնես չքալես։

Սիրայօժար տուի ինձմէ ուզուած խոստումը։

— Է՛ ուրեմն, Տոքդոր, հաճեցէք ցցապատնէշը անցնիլ, շարունակեց Սիլվըր։ Երբ հոն երթաք, ձեր մօտ կը բերեմ ատակը, որ ցցապատնէշէն ներս պիտի կենայ և այնպէս հանդիսաւորապէս կրնաք խօսիլ։ Հաճեցէք մը մեծարանքները յայտնել Սքուտարիին և նաւապետ Սմոլէդի։

Սիլվըրի յանքերուն պռատումը բաւական եղած էր իր մարդոց բարկութիւն զսպելու։ Բայց այս բարկութիւնը բաւական կերպով պայթեցաւ Տոքդորին մեկնելէն ետքը։ Կ'ամբաստանէին Սիլվըրը որ խաղ կ'ընէր և իրեն չարը միայն կը խորհէր և իր մեղսակիցներուն չարերը կը զոհէր։ Ասիկա այնքան բացայայտ կ'երեւար որ կը հարցնէի ես ինծի թէ ի՞նչպէս պիտի յաջողեր անոնց բարկութիւնը մեղմացնել։ Բայց անոնց ամէնէն աւելի խելացի էր ինք և գիշերուան յաղթանակը անդիմադրելի առաւելութիւն մը կուտար իրեն անոնց վրայ։ Յայտարարեց թէ անհրաժեշտ էր թողու Տոքդորը որ խօսի ինձ հետ, և քարտէսը անոնց ցոյց տալով, հարցուց թէ համաձա՞ն էին պայմանագրութիւնը խզել այն օրէն իսկ ուր գանձը փնտռելու պիտի երթային։

— Ո՛չ, կը պոռար։ Պայմանագրութիւնը պիտի խզենք երբ որ պէտք ըլլայ։ Բայց առ այժմ խնդիրը Տոքդորը զբօսցնելուն վրայ է, և պիտի զբօսցնեմ անպատճառ։

Ասոր վրայ, հրաման տուաւ որ կրակը չինեն, և դուրս եկաւ, ձեռքը առնոցուպին կրնիներուն գրած։ Տեսար յետոյ մեր մէջ ձգելով իր մարդիկը։

—

ՌՕՊԻՐԴ ԳՕԼԻՇ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը կ'սկսի սեպտ. 1/13ին։ Կարգադրութիւններ եղած են վճառաւորական ուսումը բաղձացուած կատարելագործութեամբ աւանդելու համար։ Վարժարանիս մանաւոր բժիշկը ուսանողներու առողջութեան, մարմնամարզութեան և խաղերուն, ինչպէս նաև վարժարանին ընդհանուր առողջապահական վիճակին վրայ կը հսկէ։ Մարմնամարզի նոր և գեղեցիկ մանաւոր շէնք մը յատուցուած է նորոգապէս, իր մէջ ունենալով մարմնամարզի ամէն տեսակ գործիքներ, վերջին դրութեանց համաձայն։ Երկու տարի է վեր բացուած է նաև փոքր տղոց յատուկ նոր շէնք մը, որ կ'ընդունուին մինչև տասը տարեկան աշակերտներ։

7—25

ԱՍԿՈՒՆՏԸ

ունիք փոած, կոտրած, ցաւող և լինտերու հիւանդութիւն։ Կատարեալ դարմանումի, և բնականին տեսքերդ գեղեցկութեամբը արհեստական ակառներու զնելովն, և լիովին գոհ մնալու համար, դիմեցէք ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԻ

ՍՐԱՍ ԳԱՐԱԳԱՅԻ

Կ. Գոլիս, Գալէ Գարա, Գին-Ֆիր-Զէ. Գրեթէ գիտնաց, ժամ 4էն 11½, և ապէն ուսուցա կտեսնէ։ Սիրուած բնակարանը, իր բնակարանը։

Եկեղեցի տեղը ժամադրութեամբ

50—48

ՕՍՄԱՆԵՐԷՆԻ ԵՒ ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍ

Երիտասարդ մը որ օսմաներէն և ֆրանսերէն լեզուները դիւրաւոյց մէջտեղ և քիչ ժամանակի մէջ կը սովորեցնէ և մանկավարժական բարեմասնութիւններ ուսումնասիրած է չաս դիւրամատչելի պայմաններով մասնաւոր դասեր տալ կ'ստանձնէ ընտանիքներու մէջ։ Դիմել խմբագրատուն։

ՊԷԼ ՍՈՂՈՒԿԼԸՂԸՆԸՆ

ԹԷՏԱՎԻՒ ԳԱԹԻՍ

Տօպիր Լէվլէնկիոյ Էվրօպատարածքա իրենց մեր սեն սէյնատաթնատարքեպա եէնի մուվաֆֆեզլիկլեր էյտէ թիմբի օլմաշլա մուտիլէյն ատխլէյն միաչիր վէ պէտարէգլերի իգտա իսլանէք ազբր իլանլար վէ բմսլ գիրիշ հաֆէտա զարֆլատա պէլ օգրա գլեզլէր գարֆլէր թէտավիր իսէր։ Թէրէսոփուա իսէնէլեցէյն իւբլիթը թէտավիր խատթայ է քեամլէյն միանէգիր օլաուգատան օնտան ալընը։

Ղալիթ եէնի վէ Էվրօպատա թաթգիգ օլնան սան ուսուլ իլե գիբէնկէ խատայլարը մուվաֆֆեզլեթիր թատիլ թէտավիլ էյէր։ Եէր կիւն սարթ աէօրթէն օնա գատար Կալաթատա, Սանտրգնլարատա Դարտգուշ Օթլէյինէն գարլուսանտա լամանը տիւքքեանրէն իւղերինէ 97 նումէրլը գէնատ թէտավիլմանէտիրնատ պուլունուր։ —17

ՍԲԻՐՈՅԻ ՅԹԱՑՆՊՐՈՒՀ

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ

Սիրէնի, Գալաթ Ալի Ճասսէսի Մեծ Գարեջրատուն

Սբիրօ էֆ.ի հռչակաւոր գարեջրատունն ճաշարանին մէջ ծանօթ ընտիր կերակուրներէն զատ, աւելի ուժգն, երկու տարիներ նոր ճաշացուցակներ ալ կարգադրուած են։ Ո՞վ չէ գնահատած այս գարեջրատան կերակուրները։ Ահա այս համեղ կերակուրներէն չորս գնակ և մէկ անուշ 7½ դրշ.ի և 3 գնակ ու անուշ մը 5 դրշ.ի պիտի արուի։ Հին ճաշացուցակը կը մնայ և փափաքողները կրնան ըստ այնմ յանձնարարել։ Կերակուրները նոյնն են այս երեք ճաշացուցակներուն մէջեւ, մինակ տրուած չափը կը տարբերի։ Միւս կառարեալներն Սբիրօ էֆ.ի սպասները և յարդարանքը։ Անոնք որ թէ՛ համեղ, թէ՛ ժամբուր, թէ՛ ընտիր և թէ ուժգն կերակուր ուզել կ'ուզեն միանգամայն, պէտք է առիթին օգտուին։

2—10

ՏՕՔԹՕՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Հանրաճանաչ մասնագէտ Վեներական ու ծնոգամիգային ախտերու

Վերադարձած եւրոպական ճամբորդութենէն կը շարունակէ յանախորդները ընդունիլ Բերա, Մեծ Փողոցի ուղղութեան վրայ, Միւք փողոցի անկիւնը, թիւ 4։

ՀԱՅՈՒՀԵՍՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ս. ՏԻԳՐԱՆ Ա. ՀԱՅԿ.

Այս վարժարանը, զոր կը վարեն ինը անդամներէ բաղկացած խնամակալութիւն մը, և ընտիկ ու Ամերիկայի 1և ուսուցիչներէ կազմուած ձեռընտաս ուսուցչական խումբ մը, հիմնական դասաւանդութիւն մը կուտայ բոլոր իրեն դիմող Հայ աղջիկներուն։ Կ'աւանդուին բնական, իմաստասիրական, չափական և այլ գիտութիւններ։ Մասնաւոր ոյժ կը տրուի հայերէն և անգլ. լեզուներուն, կ'ուսուցուին նաեւ թուրքերէն և ֆրանսերէն լեզուները։ Վարժարանին երկու ընդարձակ և օդաւէտ շէնքերը, ինչպէս նաեւ խնամակալութեան երկու բժիշկ անդամները մեծապէս կ'ապահովեն աշակերտուհիներուն առողջութիւնը։ Անոնցուն երկաթուղին, որուն մէկ մասնագիծը մինչեւ քաղաքս կ'երկարի, ճամբորդութիւնը խիստ դիւրին և հաճելի կ'ընծայէ։ Դիշերօթիկներու տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, զոր երկու մասնավճարով պէտք է հատուցանել։ Դաշնակի դասի հատ. մար 5 կամ 3՝ ոսկի կը պահանջուի, դասաւանդութեան թիւին համեմատ։ Երգեհոնի դասի համար 2½ ոսկի կը պահանջուի։ Վարժարանին Ի.Ա. տարեշրջանը կ'սկսի Սեպտ. 13 (Ն.Տ.)։ Դր. իրիկունը։ Վարժարանին նոր յայտագիրը ուղղորդներուն ձրի կը որկուի։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթի, Պայոլ Հարս., կ. Գոլիս. կամ գրել Տոքթ. Ս. էֆ. Դավալեանի, Առենապետ Խնամակալութեան. Ատաբազար։

ԼԱ ԻՒՆԻՕՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՒՔՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ

La Union et le Phénix Espagnol

ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ Ա.ՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ	Բարիզի իր կայուածները	Պահեստի գումար
12,000,000 ՖՐ.	7,000,000 ՖՐ.	59,000,000 ՖՐ.

Ամսական 2 ֆր.ի վճարման փոխարէն, 20 տարի վերջը «ԼԱ ԻՒՆԻՕՆ Է ԼԸ ՖԷՆԻՒՔՍ ԷՍՊԱՆԵՕԼ» ապահովագրական ընկերութիւնը կը խոստանայ 600 ֆր. վճարել ապահովագրեալին։

Եթէ պայմանագրին լրանալէն առաջ, ապահովագրեալը մեռնի, ընկերութիւնը մինչեւ մահուան օրը վճարուած ապահովագրութիւնները (բրիմ) ամբողջովին կը հատուցանէ առանց տոկոսի։

Եթէ ապահովագրեալը 3 տարի վճարելէ վերջ, ապահովագրութիւնը ուզէ դադրեցնել ընկերութիւնը մէն մի 24 ֆր.ի փոխարէն 30 ֆրանք կը հատուցանէ տոկոսով՝ պ.ոխանագրին լրանալէն եաքը, սակայն եթէ ուզէ անիկայ եա առնել իր դրամը, այն առեն փոքր զեղչ մը կ'ելլայ։

Ապահովագրեալ մը, 3 տարի վերջը, իր պայմանագիրը ընկերութեան գրաւ տալով կրնայ փոխառութիւն ընել չնչին տոկոսով։

600 ֆր.նոց մէն մի պայմանագիր գաղղիական «Բրէսթի Թոնսիէ» կամ «Վիլ տը Բառի» պարգեւատու պարտատոմսերուն մէկ թիւը կը կրէ, որուն վիճակելիք պարգեւին քսաներորդ մասը ապահովագրեալին իրաւունքն է։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Ապահովագրեալ մը ամսական 2 ֆր. (9½ դրշ.) վճարելով, 20 տարի վերջը (480 ֆր.ի տեղ) 600) ֆր. կ'առանայ եթէ ողջ մնայ։ Ի դէպ մահուան, իր ասած դրամները իր ժառանգորդը կ'առնէ առանց տոկոսի։ Մեծամեծ պարգեւներ չտեսնելու բաղդն ալ վայելելով։ — Հայր մը իր նորածին զաւակին համար ամսական 2 ֆր. վճարելով, 20 տարի վերջը 600 ֆրանքով կ'օգտէ զայն, իսկ եթէ բաղդն ալ ժպտի, իր թիւին վիճակելիք մեծ պարգեւն ալ կ'ստանայ։

Ծանօթ. — Դաղղիական «Բրէսթի Թոնսիէ» և «Վիլ տը Բառի» պարտատոմսերը, Բրէսթի Լիոսէ Գանքերին (Ղալաթիա) քով պահ դրուած են։

Ընկերութեան կերդատեղին է

Բարիզ, Շուսէ Տանթէն, թիւ 66 իր սեպհական տեղերն մէջ

Թուրքիոյ համար բնակ. գործակալութիւն
Կալաթա Գալաճեան խան
Նո 6, 7, 8, 9

Մասնաճիւղ
Գալաթա, Մահմուտ Բաշա
Գամանթօ խան Նո 1 – 2

ԳՐԱՏՈՒՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻՏԵԱՆ

Կը վաճառուի Մէարիֆէն ու Գատուսէնի, Խորդրէն արտօնուած դպրոցական, կրօնական, բարոյական, բանաստեղծական, առողջապահական, գիտական ու վիպական գրքերը։

Սեպակի համեմատ % 15էն մինչ 30 զեղչ կը տրուի։

Կը գտնուիս Ռոմի այցեատոմներ — 100ը 10 դրշ.։ — հաշուեցուցակներ, նամակագրական հրաւիրագիրներ, նամակագրութիւններ, գրասենեակ գրաբիրներ, վկայականներ, վիճակացոյցներ, և այլն և այլն։

Կը ՁՐԿՈՒԻ Գատ. Ուսումն. Խրատուրէն վկայեալ ու լրմտրգագոյն դպրոցական պատմութիւններ՝ առանց տարիքի մասնաւոր նկատումներով, ինչ որ կը հաստատէ Մէարիֆէն արտօնուած Միրզայեան ծանուցագրին 10րդ էջը։

Եթէ կ'ուզէք գոհ մնալ, անկասկած դիմեցէք այն գրասան՝ որ պաշտօնապէս արտօնուած է Մէարիֆէն. ու մի՛ խաբուիք ինքնակոչ գրավաճառներէ՝ որոնց գործունէութիւնը քանի մը փոյլուն խօսքերէ անդին չանցնիր, և ինչպէս ամէն անգամ չատ մը տեղերէ գրուած է՝ այսօր ալ Գիւլէ-Մէրիկէն Տիար Սամուէլ Աղէքսանդրեանը գրէ մեզ ըսելով. «Ցաւով կը յայտնեմ թէ, դիմած եմ գրաւունի մը ուարարագին խաբուած» եւ այլն։ Այս պարագային ալ մեզի ուրիշ բան մը չմնար ընելու, բայց միայն ըսել.

Կը ՄԱՏՐՈՒԻ նաև այսպիսի գրավաճառներուն հետ մեր նոր յանախորդներուն ունեցած առկախ հաշիւները։

ՊՂԱՆՆՕՅՇԷՐ. Գրատան ընդարձակ ծանուցագիրը, նոր դպրոցի 70 պատկերներով զարդարուած Այբբենարանը ու Գատ. ընտրեալ Մայրենի լեզուի Ա. տարի անուն գրքերն. որոնցմէ ձրի պիտի զրկուի ձեզ մէկ մէկ օրինակ, ինչպէս նաև թուղթեր պանդանոնի մեզի հետ դիւրութեամբ կարնալ թղթակցելու համար։

Գրատան հասցէն է

درسعادت سركجى خوراسانجى خانده
كتبخانهٔ جديد

Գրավաճառ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻՏԵԱՆ
Խորասանճեան Խան Սիրքէճի

2—20 Կ. ՊՕԼԻՍ

ՏՕՔԹ. ԽԱՉԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պոհնէ Գարու, շարաւաճառ Հանի Պէքիր էֆ ի դէմը իր մասնաւոր դարմանատունը թիւ 19 ամէն օր ժամը 5—11

Նոյնպէս՝ Կէսկիլ Փաչա, Միւսէլլիմ փողոց, Լուսին դեղաբանը ամէն առաւօտ մինչեւ ժամը 5.

Ամէն անոնք որոնք կը տառապին ծննդական գործարաններու հիւանդութիւններով կրնան դիմել վերոյիշեալ կարող եւ փորձառու բժշկին, որ երկար տարիներ գաւառներու մէջ իր արուեստը ի գործ դրած և հիմա եկած հաստատուած է վերոյիշեալ տեղերը։ Ցարդելի բժիշկը իր ծանօթ մասնագիտութիւնով կը խոստանայ քիչ ժամանակի մէջ կատարելապէս բժշկել իրեն դիմող հիւանդները։

20—1

ԵԹԷ ՁԵՐ ՄԱՋԵՐԸ ԹԱՓԻԼ ՍԿՍԻՆ, անմիջապէս առանց վարանելու գործածեցէք

ԲԼԷԹՐՕԼ ՀԱՆԸ

(PÉTROLE HAHN).,

Լիոնէն Ֆ. Վիպէրի կողմէ պատրաստուած (de F. VIBERT Lyon) և ամէնէն նշանաւոր բժիշկներու կողմէ գնահատուած ու յանձնարարուած միակ փորձուած, վերածնիչ կաղդուրիչը։

Կը ծախսի ամէն մեծ դեղաբաններու մէջ ինչպէս նաև Բօ Օբէրթիվի վաճառատունը, և Գոլիս, Սուլթան Համամ, Մէզիքի որդւոց և ընկ. դեղօրէից մթերանոցը։

Ներկայացուցիչ է. Տէրաէս 26, Անանէիաի Խան, Մէյտանճը փողոց։

26—5

ԼԻՍԷ ՖՈՒԱՆՍԷ

Վարչութեամբ՝ Մ. Ժ. ՖՕՌԻ

Բերա, Տուօմանա փողոց թիւ 2
Մասնաճիւղ, Գաղաթիոյ Մօտա

Մօտաի վարժարանը կը վերաբացուի սեպտ. 5/18ին, իսկ Բերանը 7/20ին։

20—3

ՕՆՆԻԿ ՀԱՃԻՍԱՐԻՄ

ՇԱՔԱՐԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Բերա, Բանկալթի, Գեօլիւֆտարէ Ճասսէսի Թիւ 38 եւ Աղտամի, թիւ 124

Այս վաճառատունը մէջ կը ծախուին Եւրոպական և Օսմանեան ամէն տեսակ ընտիր չաքարեղէններ, բասաններ, լոքումներ, լիքէօրներ, իքսիրներ, հարսնիքի, նշանտուքի և կնունքի յատուկ զարդարուն չաքարեղէններ, ամէն տեսակ անուշեղէններ, եւն. եւն.։

Կ'ստանձնէ հարսնիքներու սպասարկութիւնը, գոհացուցիչ և դիւրամատչելի պայմաններով։ Կը գտնուի նաեւ ԸՆՏԻՐ ՊԱՂՊԱՂԱԿ, մանաւանդ Բանկալթիի խանութին մէջ, ուր կրնան յանախել Բանկալթիի ընտանիքները և խիստ գոհ պիտի մնան։

Այս վաճառատունը բնաւ առնչութիւն չունի ուրիշ ո՛և է նմանօրինակ հաստատութեան հետ։

50—24

ԶԱՆԳԱԼԵՒԻՐ

ԱՊՈՂՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սգերլեկ

Դրամագլ. ստեղի հան 13,000,000
Տարեկան գանձում տոկոսէ և ապահովագիրէ 4,162,578
Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւնս հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ
Որ այժմ ձուլուած է ՌՕՅԶԼ, ապահովագրական Ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւնն ամէն տեսակ սեփականութիւններու վրայ, — քարէն և փայտէն կալաւորներ, առեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանքաշիր միլա նշանաւոր եղած է ամէն կողմանէ արագ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։

Իր դրամագլխին՝ 13,032,125 անգլ. ոսկի գարձ թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԼԻՎԼՊՈՒԼ, թիւ 1՝ ՆՕՐԹ ՀՈՆ ՍՏՐԻԹ
ԼՈՆՏՈՆ, 28՝ ԼՕՄԲԱՐՏ ՍՏՐԻԹ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՂԱՆՈՅ
ՊՕՆՏ ՍԷՆԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.
Նո. 4 և 5 Թիւրք Թիւնէլ խան
Դիր-Գործակալ Էֆէնտիի
ՄԱԳՍՈՒՏ Ճ. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։

50—22

ԲԱՐԶՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՊԱՐՏԻԶԱՆ

Վարժարանիս Թ. տարեշրջանը կբսկսի Սեպտեմբեր 6ին (Ն. Տ). Հաստատութեանս Տնօրէն վեր Ռ. Զէյվարը և իր Տիկինը արդէն վերադարձած են իրենց երկամեայ բացակայութենէն և յառաջիկայ տարի ուսուցչական խումբին վրայ կ'աւելնան Գանատայի մէկ նշանաւոր հմայարանէն երկու Ամերիկացի շրջանաւարներ որոնց մէկը գլխաւորապէս պիտի ասանդէ առեւտրական դասընթացքը։

Աշակերտները ընտանեկան խնամք կը վայելեն դիւրութիւն ուսուցիչներուն, հաստատութեանս մասնաւոր բժիշկին հսկողութեան և Տիկին Զէյվարի մայրական հոգածութեան տակ։

Դիշերօթիկ աշակերտներուն տարեթոշակն է 16 օսմ. ոսկի, 8 ռուբին Սեպտեմբերին սկիզբ և մնացած 8 ռուբին Յունվարի վերջերը վճարելի։

Վարժարանս յատուկ ուսուցիչ մը ունի գործնական երաժշտութեան համար և այս գասին համար առանձին մասնաւոր վճարումն է 1½ օսմ ոսկի

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել Մ. Բիթի, Պայոլ-Հարս. Կ. Գոլիս, կամ Տնօրէնութեան՝ Պարտիզակ։

Այն աշակերտները որոնք Պոլիսն մեկնած ատենին կէս գնով տոմսակ առնել կ'ուզեն, պէտք է որ մինչեւ սեպտեմ. 1 (գ. թ.) իրենց անունները արձանագրել տան Գրիգոր էֆ. Շահապազանի որ կը գտնուի ի Պէյպազարի Հառ. Թիւ 10։

7—14

ՏՕՔԹՕ. ՔՈՒԶՈՒՐԻ

Մասնագէտ ծննդական գործարաններու, մորթային, վենէրային, միզանցքային և ինոյական հիւանդութիւններու։ Երկար տարի պաշտօնավարած է Բարիզի հիւանդանոցներուն մէջ ատուարի բժիշկներու քով։ Իր դարմանատունը կը գտնուի Դալաթիա, Եիքատէք Քալաբրջի անկիւնը, Վոյվոտա ճանապարհի Թիւ 2, որ ամէն օր ժամը 2էն 10 բաց է։

6—25

ԱՐԻՐՈՅԻ ՅԹԱՑՆՊՐՈՒՀ

ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ

Սիրէնի, Գալաթ Ալի Ճասսէսի Մեծ Գարեջրատուն

Սբիրօ էֆ.ի հռչակաւոր գարեջրատունն ճաշարանին մէջ կը ծախուին Եւրոպական և Օսմանեան ամէն տեսակ ընտիր չաքարեղէններ, բասաններ, լոքումներ, լիքէօրներ, իքսիրներ, հարսնիքի, նշանտուքի և կնունքի յատուկ զարդարուն չաքարեղէններ, ամէն տեսակ անուշեղէններ, եւն. եւն.։

Կ'ստանձնէ հարսնիքներու սպասարկութիւնը, գոհացուցիչ և դիւրամատչելի պայմաններով։ Կը գտնուի նաեւ ԸՆՏԻՐ ՊԱՂՊԱՂԱԿ, մանաւանդ Բանկալթիի խանութին մէջ, ուր կրնան յանախել Բանկալթիի ընտանիքները և խիստ գոհ պիտի մնան։

Այս վաճառատունը բնաւ առնչութիւն չունի ուրիշ ո՛և է նմանօրինակ հաստատութեան հետ։

50—24

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ՓՈՇԻ ՓՆՏՌՈՂԼԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱՋԴ ՄԸ

Կ'ուզէ՞ք հանգիստ ու մրջիւն-մրջիւն բնաջնջ ու ազատիլ ամէն տեսակ միջատներուն տարաշրջանէն, ԴԻՄԵՑԷՔ ՈՒՐԴԼԱԿԻ

ԽԱՉԻԿ ՖԷՍՃԵԱՆԻ

ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մահմուտ Փաշա Պազի, «պոդչանի»ին դէմ, թիւ 261

ուր հոն պիտի գտնէք թարմ և առաջին տեսակէն խիստ ազդու Տալմացիայի միակ միջատասպան փոշի, որ վարկենապէս կ'սպանէ ու կ'ոչնչացնէ, մլուկը, լուն (փիրէ), ոջիլը, ճանճը, մժեղը (սիվրիսիկը), ուտիճը (կիւվէ), բրրբլը, ցարենք-ուտիչը և ուրիշ խել մը վնասակար միջատներ ու ճճիներ. այն փոշիները մեծ ու պզտիկ մասնաւոր առուիներու մէջ դրուած պատրաստ կը ծախսուին։ Ուստի ամէն անանք որոնք պէտք ունին ազդու միջատասպան փոշիի և կ'ուզեն գիշերները անուշիկանալի քնանալ և առաջնութիւնին չը խանգարուած արթնանալ թող հաճին դիմել դեղարանս գնելով առուի մը փոշի, քանի որ այս տեսակ պէտք մը գտնելու համար դեղարանս ունի իր դիւրութիւնը Պոլսոյ կարեւոր և կեդրոն մէկ տեղը գտնուելովը։ Աւելորդ նկատած չենք ըլլար հոս անգամ մը եւս յիշեցնելու թէ՝ Դեղարանս որ Պաս. հասարակութեան շնորհն. քիչ ժամանակուան մէջ ջերմ ընդունելութեան արժանացաւ իր ուղղամիտ գործունէութիւնովը միշտ ծառայելով իր նպատակին, այն է դեղերու թարմութեամբ, դեղագրերու արագ և ճշդապահ պատրաստութեամբ, գիներու չափաւորութեամբ և որ աւելին է արտաքսին խղճամիտ գործադրութեամբ միշտ գոհ ձգելով իր ազնիւ յաճախորդները։

Դեղարանս նաև Եւրոպական ասն մը հոտ ալ բանակցած ըլլալով, ամէն շաբթու Զուիցերական թարմ պատուաստի քրէպէր (ասը գալեմի) կը հանձին բանալով և գաւառային յանձնարարութիւնը փութով կը կատարուի։

Ցիշենք նաև ամէն օր Դեղարանս յաճախող Հայ և օտարազգի բժիշկներէն մասնաւորապէս ծանօթ Բիթիշկ Ալլահվերտի էֆ.՝ որ ամէն Գշ. Երկ. Շաբ. օրեր ժամը 8—11 իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանի եւ մասնաւորապէս դեղարանիս դարմանատունը։

Ահա մասամբ մը պարզելով Դեղարանս ներկայ վիճակը կը յուսանք թէ արդէն յաճախորդները ինչպէս ցարդ, յետ այսու եւս միշտ պիտի շարունակեն իրենց վստահութիւնը Դեղարանիս նկատմամբ, և փոխանակ հեռուստ տեղը դիմելու՝ ուղղակի պիտի այցելեն Դեղարանս, ուր ամէն տեսակ դիւրութիւններ պիտի ընծայուին իրենց կատարելապէս գոհ թողելու համար, քանի որ Դեղարանիս սկզբունքը եղած է ՈՒՂՂԱՄԻՏՈՒԹԻՒՆ։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱՍԻ ԳԻՇԵՐԱՑԻՆ ՍԳԱՍ

50 – 33

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՄՈՄԵՐՈՒ

ԵՒ

ՄԵԿՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ'ուզէ՞ք հարսնիքներուդ փայլը տալեր, գեղատեսիլ «էֆէ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆԻ վճառատունը, ուր բացի պատրաստ գտնուած մոմերէ զը զարդարուն նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ հեղուցուած մոմեր, անմրցելի ոճան գիներով։ Կը գտնուին նաև հոն հարսի կիւլանա, քողք, քողքի մնասուկ, զարդարուած կողով, ծաղիկ, փեռուբ, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի Տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Չամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը, ուր ոչ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացուցած պիտի գտնէք։

ՍԽԱԼ ՏԵՂ ՉԵՐԹԱՔ

ՆՇԱՆ ՉԱՄԻՉԵԱՆ

Կ. Գոլիս, Գամանթօ խանի տակ, թիւ 86

50—14

Ավելան սորուցու գաթիէն հիլաէ լէգէ պրագմագորղոն պէյազլանմոզ սաչ վէ պրյոգլարա թէրվէթ վէ բէնկը թատիի վերիր. սաչը քէօքիւնէն գուվվէթլէնտիրէրէք ալօքի լմէսինէ ասլա մէյտան պրագմազ. էմմալի կէօրիւմէմիշ պիր ատրէնէաէ սաչը չօղալարը. սաչ վէ պրյոգլէր մաթլուպ վէճէկէ նէյլ ու նիւժասնա ֆէվգէլատէ խրտսէթ իտէր։ Իսթիրա խիլտիքատէն սոնրա իլգ տէֆա օլարագ Ամրոնա չէկրնէտ թէքսիս իտիլէն պէնէկլիմէյ թիճարէթ վէ սանան սէրկիսինտէ էմմալի միւսթահզարաթ միյանընտա էն բարլագ մէրթէպէի իհրազա մուվաֆֆագ օլմուշ որ. Սէրկիսէ Ավելան կիւմիւշ միտալիա միւքեաֆաթը մարիէնին ճիւմլէսի բէտտ իսիմլի պիր. միւքեաֆաթը մէմլէքէթիմիզէ իսիթիրա օլրանն «Ավելան» գազանտը։

Ավելան տիկէր սաչ վէ պէյզգ պոյալարը կիպի օլմայուպ պիր գութու ատրունտան սուրէթը իսթիմալի թարիֆէսի պէրաբէր օլուղր հալտէ թէք պիր չիչէէն իպարէթ տիր։ Միւլթերիի քիրամ սիյան եալնս քէսթանէ բէնկինտէն հանկըրը իսթէտիքլէրինի պէյան էյլէմէլի տիւլեր։

Մահալը ֆիրուխթիր.— Պէյ օղլունտա Գոն Մարչէտ, Ղալաթատա Մ. Մաէլա, Ֆընարգլուտա Վասիլաքի էֆ.ենին, Պէյհքթաշտա Բազիմ պէյին, Գաղչէ գարուսրնտա Դասապեան էֆ.ենին, Սուլթան Համամընտա Մէզիքի օղուլլարը վէ Եէնի Ճամիէ Բեազիմ պէյին էճզա ատէրլարը։

Ուժամ Սէնթէսի.— Պէյօղլունտա Ճասաէի Բէպիրատ 146 Ն. Մ. Թոսոր Սթավրաքինին Բէրուքեար սալօնընտա։ Ֆիաթը ժագթու օլարագ չէկէտի 25 դրուշ։

20—7

ԱՎԷԼԱՆ ՍՈՒՅՈՒ

Ավելան սույուն գաթիէն հիլաէ լէգէ պրագմագորղոն պէյազլանմոզ սաչ վէ պրյոգլարա թէրվէթ վէ բէնկը թատիի վերիր. սաչը քէօքիւնէն գուվվէթլէնտիրէրէք ալօքի լմէսինէ ասլա մէյտան պրագմազ. էմմալի կէօրիւմէմիշ պիր ատրէնէաէ սաչը չօղալարը. սաչ վէ պրյոգլէր մաթլուպ վէճէկէ նէյլ ու նիւժասնա ֆէվգէլատէ խրտսէթ իտէր։ Իսթիրա խիլտիքատէն սոնրա իլգ տէֆա օլարագ Ամրոնա չէկրնէտ թէքսիս իտիլէն պէնէկլիմէյ թիճարէթ վէ սանան սէրկիսինտէ էմմալի միւսթահզարաթ միյանընտա էն բարլագ մէրթէպէի իհրազա մուվաֆֆագ օլմուշ որ. Սէրկիսէ Ավելան կիւմիւշ միտալիա միւքեաֆաթը մարիէնին ճիւմլէսի բէտտ իսիմլի պիր. միւքեաֆաթը մէմլէքէթիմիզէ իսիթիրա օլրանն «Ավելան» գազանտը։

Ավելան տիկէր սաչ վէ պրյոգ պոյալարը կիպի օլմայուպ պիր գութու ատրունտան սուրէթը իսթիմալի թարիֆէսի պէրաբէր օլուղր հալտէ թէք պիր չիչէէն իպարէթ տիր։ Միւլթերիի քիրամ սիյան եալնս քէսթանէ բէնկինտէն հանկըրը իսթէտիքլէրինի պէյան էյլէմէլի տիւլեր։

Մահալը ֆիրուխթիր.— Պէյ օղլունտա Գոն Մարչէտ, Ղալաթատա Մ. Մաէլա, Ֆընարգլուտա Վասիլաքի էֆ.ենին, Պէյհքթաշտա Բազիմ պէյին, Գաղչէ գարուսրնտա Դասապեան էֆ.ենին, Սուլթան Համամընտա Մէզիքի օղուլլարը վէ Եէնի Ճամիէ Բեազիմ պէյին էճզա ատէրլարը։

Ուժամ Սէնթէսի.— Պէյօղլունտա Ճասաէի Բէպիրատ 146 Ն. Մ. Թոսոր Սթավրաքինին Բէրուքեար սալօնընտա։ Ֆիաթը ժագթու օլարագ չէկէտի 25 դրուշ։

20—7

ԼԱՎԱՆ

EAU AVELLANE
B. THEODORIDES BALACHI
PHARMACIEN
AUTORISÉE PAR LE CONSEIL IMPERIAL DE L'HYGIÈNE PUBLIQUE

ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍԵՂԵՆՆԵՐ

Կալաթա Խավիար խան երկրորդ յարկ թիւ 83

Ցրտաստէն և Անգլիոյէն վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած դուռ և ընտիր բուրդէ էրիկ մարդոց համար յատուկ գոսթիւմներ, բարաբանցներ և բանթալոնցներ վերուած ըլլալով, արդէն հասարակութեան կը յանձնարարուի անգամ մը դիմել միւսներ վանառատունը, ուր ճաշակի աղնուութիւնը և գինին չափաւորութիւնը իրարու հետ կը մրցին։

50—45 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՅՕԳ ՏԱՐԻՆՈՑ

352 էջ, 10 պատկեր Ոլրգանոցի. մաքուր տպագրութիւն, տարեւոր գագ։ Համառօտ 128 էջ և 37 էջ յաւելուածով 1 դրշ. ընդարձակը 352 էջ և 261 էջ յաւելուածով 3 դրշ. ոսկեզօծ լաթակոպով 5 դրշ. կը ծախսի այն գրատան մէջ ի Պոլիս և ի գաւառս։ Կեդրոն Մատենագրատան Տպարան։

Պարունակութիւն

Տօմարական գիտելիք և օրացոյց. Օտ. Կայսրութիւն, պաշտօնատարք Հայոց Պետեր, երկիրներ, գաւառներ, երկաթուղիներ, թղթատարութիւն և հեռագրութիւն։

Կրօնական. Եզիլէ Եպս. Դր. բնակէ 3 հազեւոր երդ. Մելքիսեդեկ Եպս. Մուրատեանէ մէկ հոգեւոր երգ։

Բարոյական 20 կտոր, ընտանեկան 30, բժշկական, անական գեղարան 25, անական հիւանդապատութիւն, առողջապահական քերական, ուսուցչական, հարցարան 45 հարցերու պատասխան, գիտական 20 կտոր, երկրագործական 16, կենսագրական 1, վիճակագրական ճոխ բաժին, զուարճալիք, մրցանակաւոր 15 թուաբանական խնդիրներ, ծանուցագիրներ։

Փութալ, գնել և օգտուիլ։

10 3

PHOENIX ASSURANCE L. Co.

„ՓԻՆԻՔՍ"

ՀԻՒԱՍՊՆԼ Ի ԼՈՆԴՈՆ 1782ԻՆ.

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ

Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ոսկի հրդե